

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮಾರ್ಗ

(ಪರಿಷ್ಕಾರ)

ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವ್ಯಕ್ತರಣ ಅಧ್ಯಯನ

(ವ್ಯಕ್ತರಣ - ಭಂದಸ್ಸು - ಅಲಂಕಾರಗಳು)

ಬಸವರಾಜ.ಚಿ.ಎಂ
ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರು
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ರೂಪನಗುಡಿ
ಬಳ್ಳಾರಿ ಮೊರ್ಚಾವಲಯ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ

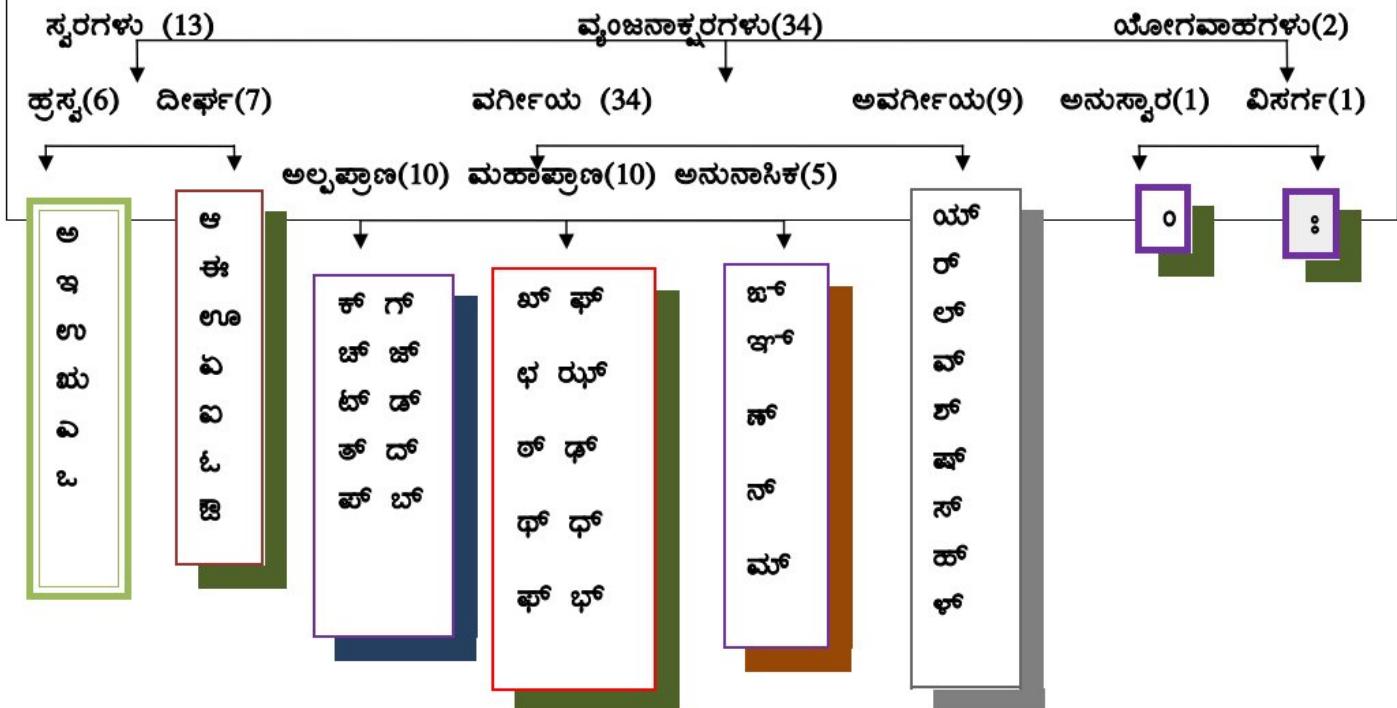
ಕನ್ನಡವನೆ ಮನ ಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರ.ನಂ	ವಿಷಯ	ಮುಟ್ಟನೆಂಬ್ರೇ
1	ವರ್ಣಮಾಲೆಗಳು	3-4
2	ಸಮಾಸಗಳು	05/10/17
3	ಸಂಧಿಗಳು	11-19
4	ತದ್ದಿತಾಂತಗಳು	20-21
5	ಕೃದಂತಗಳು	22-24
6	ವಿಶ್ವರುಕ್ತಿಗಳು	25
7	ಜೋಡುನುಡಿಗಳು	26
8	ಅನುಕರಣಾವ್ಯಾಗಳು	26
9	ತತ್ಸಮ-ತದ್ವವ	27-28
10	ಅನ್ಯದೇಶಿ ಪದಗಳು	29
11	ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪಗಳು	29
12	ವಾಕ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳು	30
13	ಪದಗಳ ಅರ್ಥ	31
14	ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಗಳು	31-33
15	ಲೋಬನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು	34-35
16	ಅವ್ಯಯಗಳು	35
17	ನಾಮಪದಗಳು	36
18	ಕ್ರಿಯಾಪದ	37
19	ಕಾಲಗಳು	38
20	ಹೊಸಗನ್ನಡ ರೂಪಗಳು	38-40
21	ಭಂಧನ್ಸ್	41-57
22	ಅಲಂಕಾರಗಳು	58-66

1.ವಣಮಾಲೆಗಳು

ವಣಮಾಲೆಗಳು(49)

- ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಸ್ವರಗಳು-(13)
- ಸ್ವರಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಕೂಡಂಡು ಹೋಗುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಯೋಗವಾಹಗಳು-(2)
- ಸ್ವರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ವ್ಯಂಜನಗಳು-(34)
- ಏಕಮಾತ್ರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸುವ ಸ್ವರಾಕ್ಷರಗಳು ಕ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳು-(6)
- ಎರಡು ಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸ್ವರಾಕ್ಷರಗಳು ದೀಘಸ್ವರಗಳು-(7)
- ಕಡಿಮೆ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಗಳು-(10)
- ಹೆಚ್ಚು ಉಸಿರಿನಿಂದ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಮಹಾಪ್ರಾಣಗಳು-(10)
- ನಾಸಿಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉಚ್ಛರಿಸುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಅನುನಾಸಿಕಗಳು-(5)
- ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವರ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಗುಣತಾಕ್ಷರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
- ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವರ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಒತ್ತಕ್ಕರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಷ್ಟಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಯೋಧಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಮೂಡಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವರಗಳು :

- (ಎ) 13 (ಬಿ) 9 (ಸಿ) 34 (ಡಿ) 2

2) ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸುವ ಸ್ವರಾಕ್ಷರಗಳು :

- (ಎ) ದೀಘಸ್ವರ (ಬಿ) ಹುಸ್ಸಸ್ವರ (ಸಿ) ಮ್ಲಾತಸ್ವರ (ಡಿ) ಸುಸ್ವರ

3) ತವರ್ಗದ ಅನುನಾಸಿಕ ಅಕ್ಷರ :

- (ಎ) ಇ (ಬಿ) ನ (ಸಿ) ಮ (ಡಿ) ಜ

4) ಫ , ಭ – ಇವುಗಳು :

- (ಎ) ಅಲ್ಪಭಾಷಾಗಳು (ಬಿ) ಅನುನಾಸಿಕಗಳು (ಸಿ) ಮಹಾಭಾಷಾಗಳು (ಡಿ) ಅವಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು

5) ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವರ ನೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರ :

- (ಎ) ಒತ್ತಾಕ್ಷರ (ಬಿ) ಗುಣೀತಾಕ್ಷರ (ಸಿ) ದೀಘಸ್ವರ (ಡಿ) ಹುಸ್ಸಸ್ವರ

ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಂಬಂಧ ಹೊಂದುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

6) ಸ್ವರಗಳು : 13 : : ಯೋಗವಾಹಗಳು : _____

7) ಮು : ಬವರ್ಗ : : ಜಿ : _____

8) ಕ , ದ , ಬ : ಅಲ್ಪಭಾಷಾ : : ಫ , ಥ , ಭ : _____

9) ಬಾ : ಗುಣೀತಾಕ್ಷರ : : ದ್ವಾ : _____

10) ಇ , ಜ , ನ , ಈ , ಮು : ಅನುನಾಸಿಕಗಳು : : ಯ , ರ , ಲ , ವ : _____

11) ಅಪ್ಪ : ಸಜಾತಿಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ : : ಅಸ್ತಿ : _____

12) ದೀಘಸ್ವರಗಳು : ದ್ವಿಮಾತ್ರ : : ಹುಸ್ಸ ಸ್ವರಗಳು : _____

13) ಶ್ವ , ಗ್ರ : ಅಲ್ಪಭಾಷಾಕ್ಷರಗಳು : : ಭ್ರ , ರ್ಘ್ರ : _____

14) ವಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು : 25 : : ಅವಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು : _____

15) ಆ , ಈ , ಉ : ದೀಘಸ್ವರಗಳು : : ಅ , ಇ , ಉ , ಮು : _____

ಉತ್ತರಗಳು :

(1) (ಎ) 13 (2) (ಬಿ) ಹುಸ್ಸಸ್ವರ (3) (ಬಿ) ನ (4) (ಸಿ) ಮಹಾಭಾಷಾಗಳು (5) (ಬಿ) ಗುಣೀತಾಕ್ಷರ

(6) 2 (7) ಕವರ್ಗ (8) ಮಹಾಭಾಷಾ (9) ಒತ್ತಾಕ್ಷರ/ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ

(10) ಅವಗೀಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು (11) ವಿಜಾತಿ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ (12) ಏಕಮಾತ್ರ

(13) ಮಹಾಭಾಷಾಕ್ಷರಗಳು (14) 9 (15) ಹುಸ್ಸ ಸ್ವರಗಳು

2.ಸಮಾಸಗಳು

ವರದು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ಪದಗಳನ್ನು ಅಥವ್ಯಕ್ತಿನುಸಾರವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದೇ ಪದವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಮಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲ ಪದ-ಮಾರ್ಪಡ

ವರದನೆಯ ಪದ-ಉತ್ತರಪದ

ಸಮಾಸದ ವಿಧಗಳು

- 1) ತತ್ವರೂಪ ಸಮಾಸ : - ಮೂರ್ವಪದ - ನಾಮಪದ , ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ (ಪ್ರಧಾನ)
- 2) ಕರ್ಮಧಾರೀಯ ಸಮಾಸ : - ಮೂರ್ವಪದ - ಗುಣವಾಚಕ , ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ
- 3) ದ್ವಿನು ಸಮಾಸ : - ಮೂರ್ವಪದ - ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ , ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ
- 4) ಅಂಶಿ ಸಮಾಸ : - ಅಂಶ ,ಅಂಶಿ
- 5) ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ : - ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳ ಅಥವ ಪ್ರಧಾನ
- 6) ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ : - ಮೂರ್ವಪದ - ನಾಮಪದ , ಉತ್ತರಪದ -ಕ್ರಿಯಾಪದ
- 7) ಬಹುವೀಕಿ ಸಮಾಸ : - ಅನ್ಯಪದ ಪ್ರಧಾನ
- 8) ಗಮಕ ಸಮಾಸ : - ಮೂರ್ವಪದ - ಸರ್ವನಾಮ ಅಥವಾ ಕೃದಂತ ,ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ

1) ತತ್ವರೂಪ ಸಮಾಸ

ಮೂರ್ವಪದ - ನಾಮಪದ , ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ ,ಉತ್ತರ ಪದ ಅಥವ ಪ್ರಧಾನ

ನಾಮಪದ : - ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ,ಒಂದು ಸ್ಥಳ,ಒಂದು ವಸ್ತು,ಪ್ರಾಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ : ರಾಮ, ಮನೆ, ಮರ,ಬೆಟ್ಟ, ತಾವರೆ, ದೈವ

ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ	ತಲೆನೋಪು	ಮೂರ್ವೋಟು	ಸ್ವಾಮಿದೋಹ
ಧನಹರಣ	ಹರಧನ	ದೈವಭಕ್ತಿ	ಕಾಲುಬಳೆ

ಬೆಟ್ಟದ + ತಾವರೆ , ತಲೆಯಲ್ಲಿ + ನೋಪು , ಮೂರ್ವಿನ + ತೋಟು , ಸ್ವಾಮಿಗೆ + ದೋಹ , ಧನದ + ಹರಣ , ಹರರ + ಧನ , ದೈವದ + ಭಕ್ತಿ , ಕಾಲಿನ + ಬಳೆ

2) ಕೆಮ್ರೆಫಾರೆಯ ಸಮಾನ

ಮೂರ್ವಪದ - ನುಣಾಚಕ , ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ

ನುಣಾಚಕ : - ವನ್ನುಗಳ ನುಣ,ಸ್ವಭಾವ ರೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ : ಕೇಂಪು, ದೊಡ್ಡ, ಹಿರಿದು

ಇಮ್ಮಾವು	ಹೊಸಗನ್ನಡ	ಕಟ್ಟೇಕಾಂತ	ನಲ್ಲಿದುರೆ
ದಿವ್ಯಶರಾಳಿ	ಅತಿಕುಟಿಲ	ಮೆಲ್ಲಾತು	ಪೆಮ್ರರ
ಹೆಮ್ಮೆರ	ಹೆಡ್ಡೂರೆ	ಪೆಮ್ರಗ	

ಇನಿದು + ಮಾವು , ಹೊಸತು + ಕನ್ನಡ , ಕಡಿದು + ಏಕಾಂತ , ನಲ್ಲಿತು + ಕುದುರೆ , ದಿವ್ಯವಾದ + ಶರಾಳಿ , ಅತಿಯಾದ + ಕುಟಿಲ , ಮೆಲುವಾದ + ಮಾತು , ಹಿರಿಯ + ಮಗ , ಹಿರಿದು + ಮರ , ಹಿರಿದು + ತೋರೆ , ಹಿರಿದು + ಮರ

3) ದ್ವಿಗು ಸಮಾನ

ಮೂರ್ವಪದ - ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ , ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ

ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ : - ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದಗಳು

ಉದಾಹರಣೆ : ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು, ಷಟ್(ಷಟ್ಟು), ಸಪ್ತ

ಮೂರ್ವಪದ	ಸಂಪ್ರಸ್ತರಗಳು	ಮುಕ್ಕಣ್ಣ	ಷಟ್ಕೊನ
ಎಣ್ಣನೆ	ಏಕಾಕ್ಷ	ಒಗ್ಗಿಟ್ಟು	ನಾಕಾಳು

ಮೂರು + ಗಾವುದು , ಸಂಪ್ರಸ್ತರಗಳು , ಮೂರು +ಕಣ್ಣ , ಏಕ + ಅಕ್ಕ , ಷಟ್ಟು +ಕೊನ , ಎಂಟು + ದನೆ , ನಾಕು +ಆಳು , ಒಂದು + ಕಟ್ಟು

4) ಅಂಶಿ ಸಮಾಸ

ಮೂರ್ವಪದ ಅಂಶ , ಉತ್ತರಪದ ಅಂಶ

ಅಂಶ:- ಒಂದು ಭಾಗ

ಉದಾಹರಣೆ : ಕಾಲು.ತಲೆ

ಅಂಶಿ:- ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗ

ಉದಾಹರಣೆ : ಹಿಂಗಾಲು.ಮುಂಗಾಲು

ಹಿಂದಲೆ,ಮುಂದಲೆ

ಕಡೆಹಳ್ಳಿ	ಅಂಗ್ಯ	ನಡುರಾತ್ಮಿ	ಹಿಂದಲೆ
ಮುಂಗ್ಯ	ಮುಂಗಾಲು	ಮುಂದಲೆ	ನಟ್ಟಡವಿ
ಹಿಂಗಾಲು	ತುದಿಬೆರಳು	ಕೆಳದುಟಿ	ತುದಿಮೂಗು

ಕಡೆ+ಕಡೆ , ಕೈಯ + ಅಡಿ , ರಾತ್ಮಿಯ + ನಡು , ತಲೆಯ + ಹಿಂದೆ , ಕಾಲಿನ + ಹಿಂದೆ , ಕೈ + ಮುಂದೆ , ಕಾಲಿನ + ಮಂದೆ , ತಲೆಯ + ಮುಂದೆ , ಅಡವಿಯ + ನಡು , ಬೆರಳಿನ + ತುದಿ ತುಟಿಯ + ಕೆಳಗೆ , ಮೂಗಿನ + ತುದಿ

5) ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ

ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಾಮ ಪದಗಳಿಷ್ಟು , ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳ ಅಥ ಪ್ರಥಾನ.

ಗಿರಿವನದುಗ್ರಂಜು	ಮಾದ್ರಮಾಗಧಯಾದವರು	ಹನುಮಭೀಮರಾಮರು	ಕರಿತುರಗರಥ
ಪಾಥ್ರಭೀಮರು	ಭೀಮಜುರನರು	ಲವಕುಶರು	ಕರೆಕಟ್ಟಬಾವಿಗಳು
ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಿಣರು	ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು		

ಗಿರಿಯೂ+ವನವೂ+ದುಗ್ರಾವೂ

ಹನುಮನೂ +ಭೀಮನೂ +ರಾಮನೂ

ಪಾಥ್ರನೂ + ಭೀಮನೂ

ಲವನೂ + ಕುಶನೂ

ರಾಮನೂ + ಲಕ್ಷ್ಮಿಣನೂ

ಮಾದ್ರರೂ + ಮಾಗದರೂ +ಯಾದವರು

ಕರಿಯೂ+ತುರಗವೂ+ರಥವೂ

ಭೀಮನೂ +ಅಜುರನನೂ

ಕರೆಯೂ +ಕಟ್ಟಯೂ +ಬಾವಿಯೂ

ಸೂರ್ಯನೂ +ಚಂದ್ರನೂ

6) ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾನ

ಮೂರ್ವಪದ - ನಾಮಪದ ಉತ್ತರಪದ -ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಕ್ರಿಯಾಪದ :-ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು (ಕಾರ್ಯ) ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳು

ಉದಾಹರಣೆ :- ತೇರೆ, ಮುಚ್ಚು, ಏರಿಸು, ಕೇಳಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೇ, ನೋಡುತ್ತಾನೇ.

ಮೈಮುಚ್ಚು	ಕೈಕೊಳ್ಳುದು	ಕೈಯಾನು	ಬಿಲೀಗ್ಗಿಂಡು
ಕಟ್ಟಿರೆ	ಕಂಗೆಡು	ಹೊಗೆದೊರು	ಸೊಲ್ಲೀಳಿ
ಬಲವಂದು	ಸಾಕ್ಷಿಪೂಡಿ	ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ	ಮೋಸಮಾಡು
ಕಳ್ಳಿಡಿದ			

ಮೈಯನ್ನು + ಮುಚ್ಚು

ಕೈಯನ್ನು + ಕೊಳ್ಳುದು

ಕೈಯನ್ನು + ಆನು

ಕಟ್ಟಿನ್ನು + ತೇರೆ

ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು + ಮಾಡಿ

ಹೊಗೆಯನ್ನು + ತೋರು

ಕಟ್ಟಿನಿಂದ + ಕೆಡು

ಬಲಕೈ + ಬಂದು

ಸೊಲ್ಲಿನ್ನು + ಕೇಳಿ

ಬಿಲ್ಲಿನ್ನು + ಕೊಂಡು

ಬಿಲ್ಲಿರುವನ್ನು + ಏರಿಸಿ

ಮೋಸವನ್ನು + ಮಾಡು

ಕಳ್ಳಿನ್ನು + ಕುಡಿದ

7) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾನ

ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಾಮ ಪದಗಳು ಸೇರಿ ಸಮಾನವಾದಾಗ , ಅನ್ಯಪದ ಪ್ರಧಾನ

ಹಣೆಗಟ್ಟಿ	ದಿನಪನುತ	ಧನುಜರಿಪು	ಮಹಿಂಪತಿ
ಮುಕ್ಕೆಟ್ಟಿ	ನಾಣೆಲಿ	ಮುರಾರಿ	ಚಕ್ರಬಾಣಿ
ಅಂತಕಾಶ್ಚಿ	ಮೇದಿನೀಪತಿ	ರಾಜೀವಸಬು	ಇನತನೂಜ
ಅಬ್ಜ್ಞೋದರ	ಫಟಿಸಂಭೂತ	ಗಾಂಡೀವಿ	ಪವನನಂದನ

ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲು ಉಳ್ಳವನು ಅವನೋ ಅವನು -ಹಣೆಗಳ್ಲಿ-ಶಿವ

ದಿನಪನ ಸುತನಾವನೋ ಅವನು ದಿನಪಸುತ - ಕೊಡ

ಧನಜರಿಗೆ ರಿಪು ಅವನೋ ಅವನು ದನುಜರಿಪು -ಕೃಷ್ಣ

ಮಹಿಂಗೆ ಪತಿಯಾದನು ಅವನೋ ಅವನು ಮಹಿಂಹತಿ - ರಾಜ

ಮುರು ಕೆಲ್ಲು ಉಳ್ಳವನು ಅವನೋ ಅವನು ಮುಕ್ಕಳ್ಲಿ-ಶಿವ

ನಾಣ್ಣ ಇಲ್ಲದವನು ಅವನೋ ಅವನು ನಾಣೀಲಿ -(ನಾಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದವ)

ಮುರನ ಅರಿ ಅವನೋ ಅವನು ಮುರಾರಿ -ಕೃಷ್ಣ

ಚಕ್ರವೃ ಪಾಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೋ ಅವನು ಚಕ್ರಭಾಣಿ-ವಿಷ್ಣು

ಅಂತಕನ ಆತ್ಮಜನಾವನೋ ಅವನು ಅಂತಕಾತ್ಮಜ -ಯುದಿಷ್ಠಿರ

ಮೇದಿನಿಗೆ ಪತಿ ಅವನೋ ಅವನು ಮೇದಿನೀಹತಿ -ರಾಜ

ರಾಜಿವನ ಸಖಿ ಅವನೋ ಅವನು ರಾಜೀವಸಖಿ -ಸೂರ್ಯ

ಇನನ ತನುಜ ಅವನೋ ಅವನು ಇನತನೂಜ -ಕೊಡ

ಉದರದಲ್ಲಿ ಕರುಲ ಉಳ್ಳವ ಅಬೇಳ್ಳೀದರ -ವಿಷ್ಣು

ಘಟದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾತನಾದವನು ಅವನೋ ಅವನು ಘಟಸಂಭಾತ -ದೇಶ್ವೇಣ

ಗಾಂಡಿವವನ್ನು ಹಡೆದವನು ಅವನೋ ಅವನು ಗಾಂಡಿವಿ -ಅಜುಂನ

ಪವನನ ನಂದನ ಅವನೋ ಅವನು ಪವನನಂದನ - ಭೀಮ

8) ಗಮಕ ಸಮಾನ

ಮೂರ್ವಪದ - ಸರ್ವನಾಮ ಅಥವಾ ಕೃದಂತ ಉತ್ತರಪದ -ನಾಮಪದ

ಆಕಲ್ಲು	ಕೆಬೆಕ್ಕು	ನೆಯ್ದಿವಸ್ತು	ಆ ಹುಡುಗೆ
--------	----------	-------------	----------

ಅದು+ ಕಲ್ಲು

ಇದು+ಬೆಕ್ಕು

ನೆಯ್ದಿದು +ವಸ್ತು

ಆ + ಹುಡುಗೆ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಪೂರ್ವ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ಯಾಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1) ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸದ ಪದವಿದು :

- (ಎ) ವೋನಮಾಡು (ಬಿ) ನಡುರಾತ್ಮಿ (ಸಿ) ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು (ಡಿ) ಹೆಮರ

2) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾಸದ ಪದವಿದು :

- (ಎ) ವೋನಮಾಡು (ಬಿ) ನಡುರಾತ್ಮಿ (ಸಿ) ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು (ಡಿ) ಹೆಮರ

3) 'ಮೇಲ್ಮಾತು' ಪದದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಸಮಾಸ :

- (ಎ) ಅಂಶಿ (ಬಿ) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ (ಸಿ) ಶ್ರೀಯಾ (ಡಿ) ಗಮಕ ಸಮಾಸ

4) ಶ್ರೀಯಾಸಮಾಸ ಸಮಾಸದ ಪದವಿದು :

- (ಎ) ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ (ಬಿ) ತಲೆನೋವು (ಸಿ) ನೇಯ್ಯವಸ್ತು (ಡಿ) ಪೆಮಗ

5) 'ನಟ್ಟಡವಿ' ಪದದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ ಸಮಾಸವಿದು :

- (ಎ) ಅಂಶಿ (ಬಿ) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ (ಸಿ) ತತ್ಪರುಷ (ಡಿ) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ

6) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಪದವಿದು

- (ಎ) ಅಂತಕಾತ್ಕಜ (ಬಿ) ಪಾಥ್ರಭೀಮರು (ಸಿ) ದಿವ್ಯಶರಾಳಿ (ಡಿ) ಕಳ್ಳುಡಿದ

7) ದಿವ್ಯಶರಾಳಿ -ಪದ ಈ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ :

- (ಎ) ಶ್ರೀಯಾ ಸಮಾಸ (ಬಿ) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾಸ (ಸಿ) ತತ್ಪರುಷ ಸಮಾಸ (ಡಿ) ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ

8) ಮಹಿಂಪತಿ -ಪದ ಈ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ :

- (ಎ) ತತ್ಪರುಷ (ಬಿ) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ (ಸಿ) ಬಹುವ್ರೀಹಿ (ಡಿ) ದ್ವಂದ್ವ

ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸಂಬಂಧಹೊಂದುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

9) ಹೊಗೆದೋರು : ಶ್ರೀಯಾಸಮಾಸ :: ಹೆದ್ದಾರಿ : _____

10) ಸ್ವಾಮಿದೋಹ : ತತ್ಪರುಷ ಸಮಾಸ :: ಮುಂಗೈ : _____

11) ಹಣೆಗಣ್ಣಿ : ಬಹುವ್ರೀಹಿ :: ಬೆಟ್ಟಿದಾವರೆ : _____

12) ಬಿಲ್ಲನ್ನು + ಕೊಂಡು : ಬಿಲೆಗ್ಗೊಂಡು :: ತಲೆಯ + ಮುಂದೆ : _____

13) ನೇಯ್ಯವಸ್ತು:ಗಮಕಸಮಾಸ :: ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು : _____

14) ನಾಣಿಲಿ : ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಸಮಾಸ : ಮೂದೋಟಿ : _____

15) ಕಳ್ಳುಡಿದ : ಶ್ರೀಯಾ ಸಮಾಸ : ಸಾಕ್ಷಿಮಾಡಿ : _____

16) ದೃವಭಕ್ತಿ : ತತ್ಪರುಷ : : ಅಬೋಜೀದರ : _____

ಉತ್ತರಗಳು:

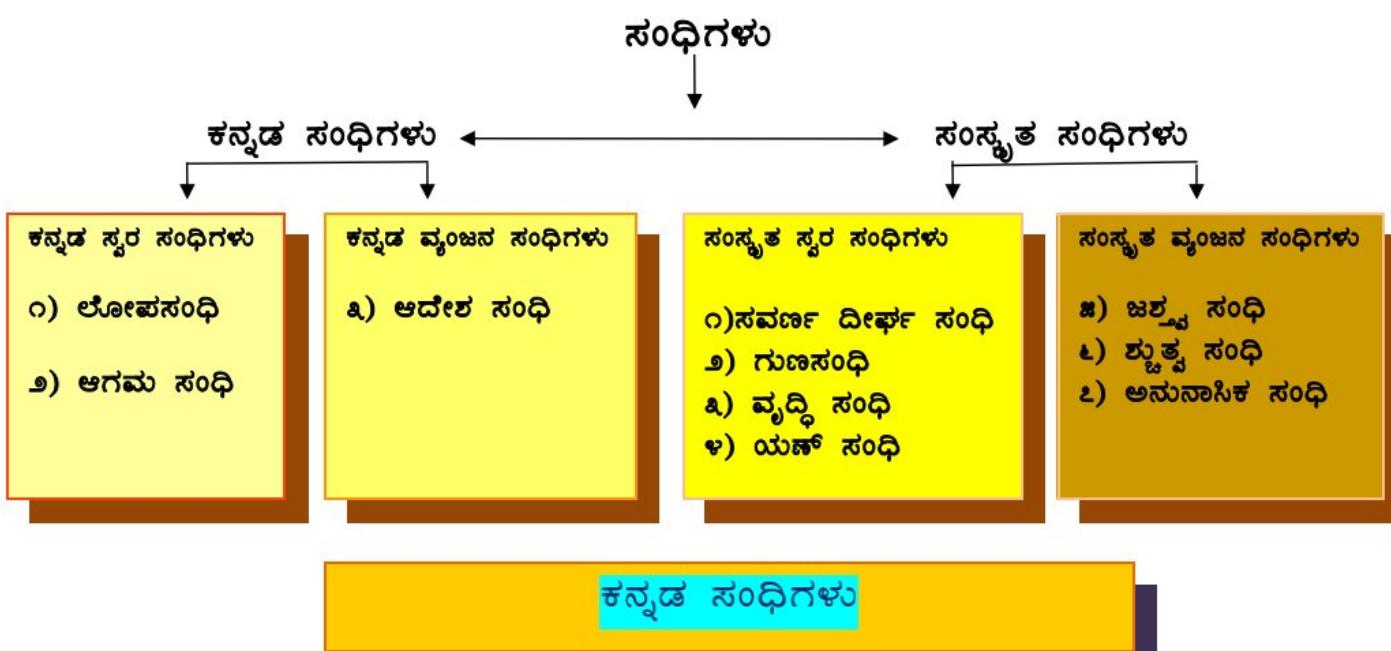
- 1) (ಸಿ) ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರ
2) (ಡಿ) ಪೆಮ್‌ರ
3) (ಬಿ) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ
4) (ಎ)
ಬಿಲ್ಲಿರುವನೇರಿಸಿ
5) (ಎ) ಅಂತಿ
6) (ಎ) ಅಂತಕಾಂತಜ
7) (ಬಿ) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ ಸಮಾನ
8) (ಸಿ) ಬಹುವೀಹಿ
9) ಕರ್ಮಧಾರೆಯ
10) ಅಂತಿ
11) ತಪ್ಪುರುಷ ಸಮಾನ
12) ಮುಂದಲೆ
13) ದ್ವಂಡ್ವ ಸಮಾನ
14) ತಪ್ಪುರುಷ ಸಮಾನ
15) ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾನ
16) ಬಹುವೀಹಿ ಸಮಾನ

3. ಸಂಧಿಗಳು

ಎರಡು ಅಕ್ಷರಗಳು ಹರಸ್ವರ ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ‘ಸಂಧಿ’ ಎಂದು ಅರ್ಥ

ಎರಡು ವಣಗಳು (ಅಕ್ಷರಗಳು) ಕಾಲವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸೇರುವುದೇ ಸಂಧಿಯನಿನುವುದು.

- * ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ ಬಂದು ಹೀಗೆ ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಸ್ವರಸಂಧಿ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.
- * ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ವ್ಯಂಜನ ಬಂದು ಅಥವಾ ವ್ಯಂಜನದ ಮುಂದೆ ವ್ಯಂಜನ ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾದರೆ ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

- ✓ ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರಿ ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿ.
- ✓ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದವು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದದೊಡನೆ ಸೇರಿ ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಅ) ಕನ್ನಡದ ಸ್ವರ ಸಂಧಿಗಳು

೧. ಲೋಪಸಂಧಿ

ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸುವಾಗ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರದಲ್ಲಿನ ಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗುವುದು ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವರ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು

(ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರದಲ್ಲಿನ ಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗುವುದು ಲೋಪಸಂಧಿ (ಅಥವು ಕೆಡದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲೋಪವಾಗುವುದು)

ಉದಾಹರಣೆಗೇ:-

ಉರು + ಅಲ್ಲಿ = ಉರಲ್ಲಿ

(ಉ + ಅ) (ಉಕಾರ ಲೋಪ)

ಮೂರು ಪದದ ಅಂತ್ಯದಕ್ಷರ “ರು” ಈ ಅಕ್ಷರದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ “ಉ” ಸ್ವರ ಲೋಪ ಆಗಿ ಉತ್ತರ ಪದದ ಆದ ಸ್ವರ “ಅ” ಸೇರಿಕೊಂಡು “ರ್” ಆಗಿದೆ

ಲೋಪ ಸಂಧಿ

ಉರೂರು	ಬಲ್ಲೆನಂದು	ಮಾತಂತು
ಸಂಪನ್ಮೂರ್ಚಿತ	ಒಮ್ಮೆನ್ನೆ	ತಕ್ಕಿನಿತು
ಮೂಳೆಡೆ	ಇರುಳಳಿದು	ತೆರೆದಿಕ್ಕುವ
ತಿಂಗಳಿನೂರು	ಚರಿಸುತ್ತದ್ದರದ	ಲೇಖನವನೋದಿ
ತೆಗೆದುತ್ತಿರೀಯಮಂ	ಬೇಡಬೇಡರಸುಗಳ	ನಿಂತಿದ್ದನು
ನಿಮ್ಮರನ	ಬಂದಲ್ಲದೆ	ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ

ಉರು+ಉರು , ಬಲ್ಲೆನು+ಎಂದು , ಮಾತು+ಅಂತು , ಸಂಪನ್ಮೂರ್ಚಿತ+ಆದ , ಒಮ್ಮೆ + ಒಮ್ಮೆ , ತಕ್ಕು + ಅನಿತು , ಮೂಳೆ+ಎಡೆ , ಇರುಳಂ+ಅಳಿದು , ತೆರೆದು+ಇಕ್ಕುವ , ತಿಂಗಳಿನ + ಉರು ಚರಿಸುತ್ತ+ಅದ್ದರದ , ಲೇಖನವನು+ಓದಿ , ತೆಗೆದು+ಉತ್ತಿರೀಯಮಂ , ಬೇಡಬೇಡ+ಅರಸುಗಳ , ನಿಂತು+ಇದ್ದನು , ನಿಮ್ಮ + ಅರನ , ಬಂದು + ಅಲ್ಲದೆ , ನಿಮ್ಮ + ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ

೭. ಅಗಮ ಸಂಧಿ

ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವಾಗ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರದಲ್ಲಿನ ಸ್ವರವು ಲೋಪವಾಗಿ ಪೂರ್ವ ಪದದ ಅಂತ್ಯಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವರ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಅಥವು ಕೆಡುವಂತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾರುವನ್ನೋ ಅಥವಾ ವಾರವನ್ನೋ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

(ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದಾಗ ಲೋಪಸಂಧಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವು ಕೆಡುವಂತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರುವನ್ನೋ ಅಥವಾ ವಾರವನ್ನೋ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ‘ಅಗಮ ಸಂಧಿ’ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.)

ಅಗಮ	
ಕೈಯನ್ನು	ಮರವನ್ನು
ಮಳೆಯಿಂದ	ಮನುವಿಗೆ
ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ	ವೇದಿಯಲ್ಲಿ
ಜಾಗವನ್ನು	ಓಣಿಯಲ್ಲಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲ	

ಕೈ + ಅನ್ನ = ಕೈ + ಯೋ + ಅನ್ನ = ಕೈಯನ್ನು ,

(ಕೈ+ಅನ್ನ ಕೂಡಿಸಿಗಾಗ ಕೈನ್ನು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಅಥವ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ “ಯೋ” ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು.)

ಮಳೆ + ಇಂದ = ಮಳೆ + ಯೋ + ಇಂದ = ಮಳೆಯಿಂದ

ಮನು + ಇಗೆ = ಮನು + ವೋ + ಇಗೆ = ಮನುವಿಗೆ

ಇ) ಕನ್ನಡದ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ

ಇ. ಆದೇಶ ಸಂಧಿ

ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಒಂದು ಅಕ್ಷರದ ಸಾಫ್ಟ್‌ನದಲ್ಲಿ (ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ) ಬೇರೊಂದು ಅಕ್ಷರವು ಬರುವುದೇ ಆದೇಶ ಸಂಧಿಯೆನಿಸುವುದು.

(ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರಪದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕ ತ ಪ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನ ದ ಬ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಸಲ ‘ಪ ಬ ಮ’ ಗಳಿಗೆ ‘ವ’ ಕಾರ ಆದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ನ ಕಾರಕ್ಕೆ ಚ ಜ ಭ ಗಳು ಆದೇಶವಾಗುತ್ತವೆ.)

ಅದೇರ ಸಂಧಿ

ಮಳೆಗಾಲ	ಕಡುವೆಳ್ಳು	ಧೃತಿಗೆಟ್ಟು
ಮೈದೋರು	ಮೆಲ್ಲಾತು	ಹೋಗಲ್ಲೇಜ್ಜುಂ
ಹೊಸಗಾಲ	ಕಳ್ಳುಡಿ	ಬೆಂಬತ್ತು
ಕಂಗೆಟ್ಟು	ಕಂಬನಿ	ಕೈವಿಡಿದು
ಇಂಚರ	ಬೆಮುಖನಿ	ಮೈದೋಳೆ
ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ	ಹೊಸಗನ್ನಡ	

ಮುಳೆ + ಕಾಲ , ಕಡು+ಬೆಳ್ಳು , ಧೃತಿ+ಕೆಟ್ಟು , ಮೈ+ತೋರು , ಮೇಲ್ರೋ+ಮಾತು , ಹೋಗಲ್ರೋ+ಪೇಳ್ಳು , ಹೊಸ+ಕಾಲ , ಕಳ್ಳೋ + ಕುಡಿ , ಬೆನ್ನೋ+ಪತ್ತು , ಕಣ್ಣೋ + ಕೆಟ್ಟು, ಕಣ್ಣೋ + ಪನಿ , ಕೈ+ಪಿಡಿದು , ಇನ್ನೋ+ಸರ , ಬೆಮುರ್ರೋ + ಪನಿ , ಮೈದೋಳೆ , ಬೆಟ್ಟದ+ತಾವರೆ , ಹೊಸ + ಕನ್ನಡ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳು

- ✓ ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರಿ ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ ಅನುತ್ತದೆ.
- ✓ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದವು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದದೊಡನೆ ಸೇರಿ ಸಂಧಿಯಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿ ಅನುತ್ತದೆ.
- ✓ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಸ್ವರ ಪರವಾದಾಗ ಸ್ವರಸಂಧಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ವ್ಯಂಜನ ಪರವಾದಾಗ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಅ) ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರ ಸಂಧಿಗಳು

೧. ಸರಣೆ ದೀಘ್ರೇ ಸಂಧಿ

ಸರಣೆಸ್ವರಗಳು(ಅಆ,ಇಈ,ಉಈ ಮುಂತಾಗಿ ಅಂದರ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೊಂದು (ಅ+ಅ,ಅ+ಆ,ಅ+ಅ..ಇ+ಇ..) ಬಂದಾಗ ಅವೇರಡರ ಸಾಫಿದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದೀಘ್ರೇಸ್ವರವು(ಅ,ಇ,ಉ) ಅದೇಶಾಗಿ ಬರುವುದು ಸರಣೆ ದೀಘ್ರೇನಂಧಿ

ವಿದ್ಯಾ + ಅಭ್ಯಾಸ = ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ

(ಆ + ಅ) = ಆ

ಇಲ್ಲಿ ‘ಆ’ ಎಂಬ ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ‘ಅ’ ಎಂಬ ಸ್ವರ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಸ್ವರಗಳು ನವಣ ಸ್ವರಗಳು ಇವು ಹೀಗೆ ಒಂದರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಬಂದಿವೆ. ಅವೇರಡೂ ಹೋಗಿ ಅವುಗಳ ಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿ ಅದೇ ನವಣಗಳ ಒಂದು ದೀಘ್ರಸ್ವರವು ಬಂದಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ:-

ನವಣ ದೀಘ್ರ ಸಂಧಿ		
ಮಹಾತ್ಮೆ	ಗಿರಿಶೆ	ಸುರಾಸುರೆ
ವಧೂಪೇತ	ವಾಚನಾಲಯ	ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ
ನಿಜಾಶ್ರಮ	ವಲ್ಲಾವೃತ	ದ್ರವ್ಯಾಧಿ

ಮಹಾ + ಆತ್ಮೆ , ಗಿರಿ+ಶೆ , ಸುರ + ಅಸುರ , ವಧೂ+ಉಪೇತ , ವಾಚನ + ಆಲಯ , ಸಂಗ್ರಹ + ಆಲಯ , ನಿಜ+ಾಶ್ರಮ , ವಲ್ಲಾಲ + ಆವೃತ , ದ್ರವ್ಯ +ಾಧಿ

(೨) ಗುಣಸಂಧಿ

ಅ ಆ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಇ ಈ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೇರಡರ ಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿ ‘ಏ’ ಕಾರವೂ, ಉ ಉ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೇರಡರ ಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿ ‘ಓ’ ಕಾರವೂ, ಇಂ ಕಾರ ಪರವಾದರೆ ಅವೇರಡರ ಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿ ‘ಅರ್’ ಕಾರವೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ‘ಗುಣಸಂಧಿ’ ಎಂದು ಹೇಸರು.

ಗುಣ ಸಂಧಿ		
ದೇವೇಂದ್ರ	ಜಾಞ್ಜನೇಶ್ವರ	ಸೂರೋದಯ
ಮಹಷ್ಯಿ	ಮಹೇಶೆ	ಮದೋನ್ನತ್ತು
ಮಂಡಳೇಶ್ವರ		

ದೇವ + ಇಂದ್ರ , ಜಾಞ್ಜನ+ಈಶ್ವರ, ಸೂರ್ಯ + ಉದಯ , ಮಹಾ + ಖುಷಿ , ಮಹಾ + ಈಶ ಮದ + ಉನ್ನತ್ತು ಮಂಡಳ + ಈಶ್ವರ

(ಇ) ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ

ಅ ಆ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಏ ಏ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೇರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ‘ಎ’ ಕಾರಪೂ, ಓ ಜೆ ಕಾರಗಳು ಪರವಾದರೆ ಅವೇರಡರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ‘ಜೆ’ ಕಾರಪೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ‘ವೃದ್ಧಿಸಂಧಿ’ ಎನ್ನಲಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ

ಎಕ್ಕೆ	ಜನ್ಮಕ್ಕೆ	ವನೊಷಧಿ	ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಪ್ಪರ್
-------	----------	--------	---------------

ಎಕ + ಎಕ , ಜನ + ಎಕ್ಕೆ , ವನ + ಜೆಷಧ , ಅಷ್ಟ + ಎಶ್ವರ್ .

(ಇ) ಯಣ ಸಂಧಿ

ಇ, ಈ, ಉ, ಊ, ಇಂ ಕಾರಗಳಿಗೆ ಸವಣವಲ್ಲದ ಸ್ವರ ಪರವಾದರೆ ಇ ಈ ಕಾರಗಳಿಗೆ ‘ಯ್ಹ್’ ಕಾರಪೂ, ಉ ಉ ಕಾರಗಳಿಗೆ ‘ಹ್’ ಕಾರಪೂ, ಇಂ ಕಾರಕ್ಕೆ ‘ರ್ಹ’ (ರೇಫ್)ಪೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಣ ಸಂಧಿಯೆಂದು ಹೇಳಿರು.

ಯಣ ಸಂಧಿ

ಅತ್ಯವಸರ	ಜಾತ್ಯತೀತ	ಕೋಟ್ಯಧಿಶ್ವರ	ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ
ಅತ್ಯಾದರ			

ಅತಿ + ಅವಸರ ,ಜಾತಿ + ಅತೀತ, ಕೋಟಿ + ಅಧಿಶ್ವರ ,ಕೋಟಿ+ ಅನುಕೋಟಿ , ಅತಿ + ಆದರ

ಆ) ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿಗಳು

(ಒ) ಜಶ್ವಸಂಧಿ

ಪೂರ್ವಾರ್ಥಭೂದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಚೆಟಪ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವಣ ಪರವಾದರೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದೇ ವರ್ಗದ ಮೂರನೆಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜಶ್ವಸಂಧಿಯೆನ್ನಲಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ಜಶ್ವಸಂಧಿ

ವಾಗ್ನೇವಿ	ಅಜಂತ	ಷಡಾನನ	ದಿಗಂತ
ಅಭಿ	ದಿಗ್ನಂಡಲ		

ವಾಕ್ + ದೇವಿ, ಅಭ್ + ಅಂತ , ಷಟ್ + ಅನನ, ದಿಕ್ + ಅಂತ , ಅಪ್ + ಧಿ , ದಿಕ್ + ಮಂಡಲ

(೭) ಶ್ವಷತ್ವ ಸಂಧಿ

ಸಕಾರ, ತವಗಾಂಕ್ಲುರಗಳಿಗೆ ಶಕಾರ ಚವಗಾಂಕ್ಲುರಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಸಕಾರಕ್ಕೆ ಶಕಾರಪೂ, ತವಗ್ರಂತಕ್ಕೆ ಚವಗ್ರಂತಪೂ ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

‘ಶ್ವ’ ಎಂದರೆ ಶಕಾರ ಚವಗಾಂಕ್ಲುರಗಳು. (ಶ್ವ=ಶಕಾರ, ಚು=ಚ ಟ ಜ ರ್ಹು ಇ) ಇವುಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದೇ ಶ್ವಷತ್ವಸಂಧಿ ಎನಿಸುವುದು.

ಶ್ವಷತ್ವ ಸಂಧಿ

ಪಯಶ್ವಯನ

ಶರಜ್ವಂದ್ರ

ಜಗ್ಜೊಂಡ್ರೀತಿ

ಬೃಹಜ್ವತ್ತ

ಪಯನ್ + ಶಯನ , ಶರತ್ + ಚಂದ್ರ ಜಗತ್ + ಜೊಂಡ್ರೀತಿ , ಬೃಹತ್ + ಭತ್ತ

(೮) ಅನುನಾಸಿಕ ಸಂಧಿ

ವಗ್ರ ಪ್ರಥಮ ವಣಂಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅನುನಾಸಿಕಾಕ್ಷರ ಪರವಾದರೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಕ ಚ ಟ ತ ಪ ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜ ಇ ಣ ನ ಮ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಆದೇಶಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಅನುನಾಸಿಕ

ಷಣ್ಣುಖಿ

ಸನ್ನಾನ

ವಾಜ್ಞಯ

ಉನ್ನಾದ

ತನ್ನಯ

ಶ್ರೀಮನ್ಹಾ

ಷಟ್+ ಮುಖ , ಸತ್ + ಮಾನ
ವಾಕ್ + ಮಯ , ಉತ್+ಮಾದ,
ತತ್+ಮಯ , ಶ್ರೀಮತ್+ಮಹಾ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಪೋಣ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ಯಾಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಪೋಣ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪದವು ಈ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ :

- (ಅ) ಲೋಪ (ಬಿ) ಆಗಮ
(ಸಿ) ಆದೇಶ (ಡಿ) ಗುಣಸಂಧಿ

2) ಸನ್ಯಾಸ-ಪದವು ಈ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ :

- (ಅ) ಅನುನಾಸಿಕಸಂಧಿ (ಬಿ) ಆಗಮಸಂಧಿ
(ಸಿ) ಜಶ್ವಸಂಧಿ (ಡಿ) ಸರ್ವಣದೀಘಸಂಧಿ

3) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಸಂಧಿಯಾಗಿರುವ ಪದ :

- (ಅ) ಏಕ್ಯಕ (ಬಿ) ಮದೋನ್ನತ್ತ
(ಸಿ) ಅತ್ಯವಸರ (ಡಿ) ದಿಗಂತ

4) ಸರ್ವಣದೀಘಸಂಧಿ ಪದ :

- (ಅ) ದ್ರವ್ಯಾಧಿ (ಬಿ) ವಾಗ್ನೇವಿ
(ಸಿ) ಮಳೆಗಾಲ (ಡಿ) ಬಲ್ಲನೆಂದು

5) ಮೂಳ್ಳಡೆ - ಪದವು ಈ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ :

- (ಅ) ಅನುನಾಸಿಕಸಂಧಿ (ಬಿ) ಆಗಮಸಂಧಿ
(ಸಿ) ಲೋಪಸಂಧಿ (ಡಿ) ಗುಣಸಂಧಿ

6) ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿ :

- (ಅ) ಅನುನಾಸಿಕಸಂಧಿ (ಬಿ) ಸರ್ವಣದೀಘಸಂಧಿ
(ಸಿ) ಲೋಪಸಂಧಿ (ಡಿ) ಗುಣಸಂಧಿ

7) ಕನ್ನಡದ ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ :

- (ಅ) ಲೋಪ ಸಂಧಿ (ಬಿ) ಆಗಮಸಂಧಿ
(ಸಿ) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ (ಡಿ) ಸರ್ವಣದೀಘಸಂಧಿ

8) ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿ :

- (ಅ) ಆಗಮ ಸಂಧಿ (ಬಿ) ಸರ್ವಣದೀಘಸಂಧಿ
(ಸಿ) ಲೋಪಸಂಧಿ (ಡಿ) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ

9) ಕಳ್ಳುಡಿ - ಪದವು ಈ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ :

- (ಅ) ಜಶ್ವಸಂಧಿ (ಬಿ) ಯಣ್ಣ ಸಂಧಿ
(ಸಿ) ಲೋಪಸಂಧಿ (ಡಿ) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ

10) ಯಣ್ಣ ಸಂಧಿಯ ಪದ :

- (ಅ) ತನ್ನಯ (ಬಿ) ಅತ್ಯಾದರ
(ಸಿ) ಪಯುಶ್ಯಯನ (ಡಿ) ವಾಚನಾಲಯ

ಮೊದಲೆರಡು ಪಂಡಾಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪಂಡಕ್ಕೆ ಸರಿಸಂಬಂಧ ಹೊಂದುವ ಪಂಡಾಳಿನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

11) ಮಹಣಿ : ಗುಣಸಂಧಿ :: ಷಡಾನನ : _____

12) ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ : ಲೋಪಸಂಧಿ :: ಹೊಸಗಾಲ : _____

13) ಬೇಧವಿಲ್ಲ : ಅಗಮಸಂಧಿ :: ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ : _____

14) ಅಜಂತ : ಜಶ್ವಸಂಧಿ :: ಅತ್ಯವಸರ : _____

15) ಲೇಖನವನೋದಿ : ಲೇಖನವನು + ಓದಿ :: ವಾಗ್ದೀವಿ : _____

16) ಶರಚಂದ್ರ : ಶ್ವಾಸಂಧಿ :: ದಿಗಂತ : _____

17) ಲೋಪಸಂಧಿ : ಸ್ವರಸಂಧಿ :: ಆದೇಶ ಸಂಧಿ : _____

18) ಬಂದಲ್ಲದೆ : ಲೋಪಸಂಧಿ :: ದೃತಿಗೆಟ್ಟು : _____

19) ನಿಮ್ಮರಸ : ಲೋಪಸಂಧಿ :: ವಲ್ಲಾವೃತ : _____

20) ಸಂಘರ್ಷಿಸಿಂಥ ಸಂಧಿ : ಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ವರಸಂಧಿ :: ಆಗಮ ಸಂಧಿ : _____

ಉತ್ತರಗಳು :

1) (ಸಿ) ಆದೇಶ 2) (ಎ) ಅನುನಾಸಿಕಸಂಧಿ 3) (ಬಿ) ಮದೋಸ್ತು 4) (ಎ) ದ್ರಾವ್ಯಾಧಿ

5) (ಸಿ) ಲೋಪಸಂಧಿ 6) (ಸಿ) ಲೋಪಸಂಧಿ 7) (ಸಿ) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ 8) (ಬಿ) ಸಂಘರ್ಷಿಸಿಂಥಸಂಧಿ

9) (ಡಿ) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ 10) (ಬಿ) ಅತ್ಯಾದರ 11) ಜಶ್ವಸಂಧಿ 12) ಆದೇಶಸಂಧಿ

13) ಲೋಪಸಂಧಿ 14) ಯಣಿ ಸಂಧಿ 15) ವಾಕ್ + ದೇವಿ 16) ಜಶ್ವಸಂಧಿ

17) ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ 18) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ 19) ಸಂಘರ್ಷಿಸಿಂಥ ಸಂಧಿ 20) ಕನ್ನಡ ಸ್ವರ ಸಂಧಿ

4. ತದ್ವಿತಾಂತಗಳು

ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯುಷಿಸಬಹುದಾಗಿ ನೇರಿ ಅನುವ ಶಬ್ದಗಳು.

ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯುಷಿಸಬಹುದಾಗಿ ಅಂತದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಶಬ್ದರೂಪಗಳೇ ‘ತದ್ವಿತಾಂತಗಳು’

(ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯುಷಿಸಬಹುದಾಗಿ -ಗಾರ, ಕಾರ, ಕೋರ, ವಳ, ಗುಳಿ,ಅರ,ಆನೆಯ, ಅತಿ,ಇತ್ತಿ,ಇನ, ಅಡಿಗ, ವಂತ, ಇಕ, ಅಳಿ,ತನ, ಇಕೆ, ಮು,ಮೆ, ಅಂತೆ, ವ್ಯೋಲ್, ತನಕ,ವರೆಗೆ,ಉಸುಗ,ಆಗಿ,ಉಸ್ಕುರ ಇತ್ಯಾದಿ)

(ನಾಮಪದಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯುಷಿಸಬಹುದಾಗಿ ನುರುತ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿ ನುರುತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ)

ತದ್ವಿತಾಂತಗಳ ವಿಧಾಗಳು

1) ತದ್ವಿತಾಂತನಾಮ

2) ತದ್ವಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮ

3) ತದ್ವಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯ

1) ತದ್ವಿತಾಂತನಾಮ

ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಇನ, ಅಡಿಗ, ಕಾರ, ಕೋರ, ಗಾರ, ವಂತ, ವಾಳ, ವಳ, ಅಳಿ,ಗುಳಿ,ಅರ, ಅನೆಯ – ಮೊದಲಾದ ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯುಷಿಸಬಹುದಾಗಿ ನೇರಿ ಅನುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತದ್ವಿತಾಂತನಾಮ ಎನ್ನುವರು

(ನುರುತ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ : ಇವುಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೆನಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ)

ತದ್ವಿತಾಂತನಾಮ

ಪುಲ್ಲಿಂಗ್	ಸ್ಟೀಲಿಂಗ್		
• ಬಳ್ಳಿಗಾರ	• ಲೆಕ್ಕಿಗ್	• ಓಲೆಕಾರ	• ಬಳ್ಳಿಗಾರಿ
• ಕೋಲುಕಾರ	• ಸಾಲಗಾರ	• ಹಾವಾಡಿಗ್	• ಕೋಲುಕಾರಿ
• ಕೆನ್ನಡಿಗ್	• ಗುಣವಂತ	• ಲಂಜಕೋರ	• ಕೆನ್ನಡಿ
• ಸಿರಿವಂತ	• ಬುಡ್ಡಿವಂತ	• ಹೊವಾಡಿಗ್	• ಸಿರಿವಂತೆ
• ಒಕ್ಕುಲಿಗ್	• ಮಡಿವಾಳ	• ಕುಂಬಾರ	• ಒಕ್ಕುಲಗಿತ್ತಿ
• ಮಾಲೆಗಾರ	• ವಾಚಾಲಿ	• ಸಾಲಗಾರ	• ಮಾಲೆಗಾರಿ
• ಬೇಟೆಗಾರ	• ಲಂಜಗುಳಿ		

2) ತದ್ವಿತಾಂತ

ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಭಾವಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ – ತನ, ಇಕೆ, ಹು, ಮೈ, ಹೊದಲಾದ ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತದ್ವಿತಾಂತಭಾವನಾಮ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

(ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ : ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೆನೆಹಿಸುತ್ತವೆ.)

ತದ್ವಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮ

• ಜಾಣತನ	• ಜಾಸ್ತಿ
• ಜೆಲುವಿಕೆ	• ಹಿರಿಮೆ
• ಕಮ್ಮೆ	• ದೊಡ್ಡತನ
• ಪೆಮ್ಮೆ	• ಬಡತನ
• ಸಿರಿತನ	• ಹೊಸತನ

3) ತದ್ವಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯ

ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಅಂತೆ, ವೋಲ್, ವೋಲು, ತನಕೆ, ವರೆಗೆ, ಇಂತ, ಆಗಿ, ಓಸುಗೆ, ಮುಂತಾದ ತದ್ವಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಸೇರಿ ತದ್ವಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

(ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ : ತದ್ವಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯಗಳಾದ ಮೇಲೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿದರೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿ)

ತದ್ವಿತಾಂತ ಅವ್ಯಯ

• ಚಂದ್ರನಂತೆ	• ಅವನಂತೆ
• ಚಂದ್ರನಪೂರ್ಲ್	• ಅವನಪೂರ್ಲ್
• ನನ್ನಪೂರು	• ಅವಳಪೂರು
• ಮನೆಯಪೂರು	• ಇದರಪೂರ್ಲ್
• ಕರಡಿಪೂರ್ಲ್	• ನದಿಯಪೂರ್ಲ್
• ಮನೆಯತನಕ	• ಹಿಮಾಲಯದತನಕ
• ಶಾಲೆಯವರೆಗೆ	• ವಟ್ಟಣದವರೆಗೆ
• ಇವಳಿಮಟ್ಟಿಗೆ	• ಸುಂದರನಮಟ್ಟಿಗೆ
• ನನಗೋಣ್ಣರೆ	• ಬೆಕ್ಕಿಗೋಣ್ಣರೆ
• ರಾಧೆಗಿಂತ	• ಅದಕ್ಕಿಂತ
• ನಿನಗಾಗಿ	• ಇದಕ್ಕಾಗಿ
• ಮದುವೆಗೋಸುಗೆ	• ಕಾಗೆಗೋಸುಗೆ

5.ಕೃದಂತಗಳು

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕೃತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಧಾತು : ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲರೂಪ ಧಾತು

(ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ)

ಉದಾ: ಓಡು , ತಿನ್ನ , ಬರೆ

ಕೃದಂತಗಳ ವಿಧಗಳು

1) ಕೃದಂತನಾಮ
2) ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ
3) ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ

1) ಕೃದಂತನಾಮ

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ‘ಅ’ ಎಂಬ ಕೃತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ಕೃದಂತನಾಮಗಳು’ ಎನ್ನಬರು. ಧಾತುವಿಗೂ ಕೃತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ

ಉದಾ: ಓಡು+ವ+ಅ= ಓಡವ , ಓಡು+ದ+ಅ=ಓಡಿದ , ಓಡ+ಅದ+ಅ=ಓಡದ

(ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ : ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು (ವ,ಉವ,ದ,ಅದ) ಬಂದು ಕೃತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು (ಅ) ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ)

ವರ್ತಮಾನ ಕೃದಂತ	ಭೋತ ಕೃದಂತ	ನಿಷೇಧ ಕೃದಂತ
‘ ವ ’ ‘ ಉವ ’	‘ ದ ’	‘ ಅದ ’
• ಮಾಡುವ	• ಮಾಡಿದ	• ಮಾಡದ
• ಓಡುವ	• ಓಡಿದ	• ಓಡದ
• ಬಾಳುವ	• ಬಾಳಿದ	• ಬಾಳದ
• ಬರೆಯುವ	• ಬರೆದ	• ಬರೆಯದ
• ತಿನ್ನುವ	• ತಿಂದ	• ತಿನ್ನದ
• ನಡೆಯುವ	• ನಡೆದ	• ನಡೆಯದ

2) ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಭಾವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಕೆ,ಇಗೆ,ಗೆ,ತ,ಟ,ಇತ,ಅಪ್,ಪ್ರ,ಕೆ,ತೆ,ಪು,ವಲೀಕೆ,ವಣಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಕೃತ್ಯಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಾಗುತ್ತವೆ.

(ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ : ಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾವವನ್ನು ನೆನೆಯಿರಿ . ಉದಾ : ಓಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾವ -ಓಟ)

• ಓಟ	• ನೋಟ
• ಬಾಳುವಿಕೆ	• ಬರೆಯುವಿಕೆ
• ಅಂಜಿಕೆ	• ನಂಬಿಕೆ
• ಉಡುಗೆ	• ತೊಡುಗೆ
• ನಂಬುವುದು	• ತಿನ್ನುವುದು
• ನೆನಪು	• ಮೆರವಣಿಗೆ
• ಹೊಲಿಗೆ	• ನೋಪು
• ಮಾಟ	• ತಿನ್ನಿವಿಕೆ
• ನಡೆತ	• ಒಟ್ಟಿತ
• ಕೊರೆತ	• ಓಟ

3) ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ

ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ್ತ, ಅದೆ, ದರೆ, ಅಲು, ಅಲಿಕೆ, ಅ, ಇ, ದು ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಸೇರಿ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

(ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ : ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಗಳಾದ ನಂತರ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಯ ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ ಮಾಡಿನೋಡಿ)

(ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡುವಾಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದರೆ(ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ್,ಮೆಲ್ಲಿಂಗ್ /ಕಾಲ/ವಚನ ದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ)

• ಮಾಡುತ್ತ	• ತಿನ್ನುತ್ತ
• ಮಾಡೆದೆ	• ಬರದೆ
• ಮಾಡಲು	• ನೋಡಲು
• ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ	• ಕೇಳಿ
• ಮಾಡ	• ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ
• ಮಾಡಿ	• ನೋಡ
• ಬರೆದು	• ಮಾಡುತ್ತ
• ತಿಂದು	• ನಡೆಯುತ್ತ
• ನೋಡುತ್ತ	• ಓಡಿ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಪೂರ್ವ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಯೋಹಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಣ್ಣು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

- 1) ಪರ್ವತ ಮಾನ ಕೃದಂತನಾಮಕ್ಕೆ ಈ ಪದವು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.
(ಎ) ಬರೆಯುವ (ಬಿ) ಬರೆದ (ಸಿ) ಬರೆಯದ (ಡಿ) ಬರೆಹ
 - 2) 'ನೋಟ' ಎಂಬುದು ಈ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶವಾಗಿದೆ.
(ಎ) ಕೃದಂತನಾಮ (ಬಿ) ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ (ಸಿ) ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ (ಡಿ) ತದ್ದಿತಾಂತ
 - 3) ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃದಂತಾವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾದ ಪದ.
(ಎ) ತೋಡುಗೆ (ಬಿ) ತಿನ್ನುವಿಕೆ (ಸಿ) ನಡೆಯುವ (ಡಿ) ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ
 - 4) ತದ್ದಿತಾಂತನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ :
(ಎ) ಬಳೆಗಾರ (ಬಿ) ಸಿರಿತನ (ಸಿ) ಚಂದ್ರನಂತೆ (ಡಿ) ಕಮ್ಮೆ
 - 5) ಇದೊಂದು ಕೃದಂತನಾಮ ಪದ :
(ಎ) ಓಟ (ಬಿ) ಓಡುವ (ಸಿ) ಮೇರವಣಿಗೆ (ಡಿ) ನೋಡಲು
 - 6) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ :
(ಎ) ಬಡತನ (ಬಿ) ಮಡಿವಾಳ (ಸಿ) ರಾಧೆಗಿಂತ (ಡಿ) ಬರೆಯುವ
 - 7) ತದ್ದಿತಾಂತ ನಾಮಪದ :
(ಎ) ವಾಚಾಳಿ (ಬಿ) ಪೆಮ್ಮೆ (ಸಿ) ಅಂಜಿಕೆ (ಡಿ) ತಿನ್ನುತ್ತು
 - 8) ತದ್ದಿತಾಂತ ಅವ್ಯಕ್ತಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ :
(ಎ) ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿ (ಬಿ) ನೋಟ (ಸಿ) ಶಾಲೆಯವರೆಗೆ (ಡಿ) ಜಾಣತನ ಮೊದಲೀರಡು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಂಬಂಧ ಹೊಂದುವ ಪಂಡಿತನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
 - 9) ನೆನಪು : ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ :: ಹಿರಿಮೆ : _____
 - 10) ಸಿರಿತನ : ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮ :: ಮಾಟ : _____
 - 11) ನಡೆಯುತ್ತ : ಕೃದಂತಾವ್ಯಯ :: ಪಟ್ಟಣದವರೆಗೆ : _____
 - 12) ಓಡು : ಓಟ :: ನೆನೆ : _____
 - 13) ಬಳೆಗಾರ : ಬಳೆಗಾರ್ತಿ :: ಒಕ್ಕಲಿಗ : _____
 - 14) ಅಂಜಿಕೆ : ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ : ಜಾಣಿ : _____
 - 15) ಭಾಳೆದ : ಭೂತ ಕೃದಂತ :: ಓಡದ : _____
- ಉತ್ತರಗಳು :**
- 1) (ಎ) ಬರೆಯುವ 2) (ಬಿ) ಕೃದಂತಭಾವನಾಮ 3) (ಡಿ) ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ 4) (ಎ) ಬಳೆಗಾರ
 - 5) (ಬಿ) ಓಡುವ 6) (ಎ) ಬಡತನ 7) (ಎ) ವಾಚಾಳಿ 9) (ಸಿ) ಶಾಲೆಯವರೆಗೆ
 - 9) ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮ 10) ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮ 11) ತದ್ದಿತಾಂತಾವ್ಯಯ 12) ನೆನಪು
 - 13) ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ 14) ತದ್ದಿತಾಂತ ಭಾವನಾಮ 15) ನಿಷೇಧ ಕೃದಂತ

6. ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳು

- ✓ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- ✓ ಒಂದು ಪದಭಾಗವನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- ✓ ದ್ವಿ-ಎಂದರೆ ಎರಡು ಉಕ್ತ-ಎಂದರೆ ಮಾತು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- ✓ ಒಂದು ವಿಷೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪದವನ್ನೊಂದು, ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನೊಂದು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳು

ಹೌದು ಹೌದು	ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು	ಬಂದೆ ಬಂದೆ	ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ
ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು	ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ	ಕೇರಿ ಕೇರಿಗಳನ್ನು	ಅಗೋಅಗೋ
ಬನ್ನಿಬನ್ನಿ	ಅಬ್ಬಬಾಬ್	ಅಹಹಾ	ಬೇಡಬೇಡ
ನಡೆನಡೆ	ಸಾಕುಸಾಕು	ಹೌದ್ದೊಂದು	ಆಗಲಿ ಆಗಲಿ
ಇರಲಿರಲಿ	ಟಡುಟಡು	ನಡೆನಡೆ	ಟಡಿಟಡಿ
ಕೆಗೀಗ	ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ	ಮೊದಮೊದಲು	ಮೊತ್ತಮೊದಲು
ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು	ಕಡೆಗೆಕಡೆಗೆ	ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ	ಕಡೆಕಡೆಗೆ
ನಡುವೆನಡುವೆ	ನಟ್ಟನಡುವೆ	ನಡುನಡುವೆ	ಬಯಲುಬಯಲು
ಬಟ್ಟಬಯಲು	ತುದಿ ತುದಿ	ತುತ್ತತುದಿ	ಕೊನೆಗೆಕೊನೆಗೆ
ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ	ಕೊತ್ತಕೊನೆಗೆ	ಮೆಲ್ಲನೆಮೆಲ್ಲನೆ	ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ
ನಮೋ ನಮೋ	ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ	ಇರುಳಿರುಳು	ಗಾಪುದಗಾಪುದ
ಗರಿಗರಿ	ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಗಳ	ಯುಗ-ಯುಗಗಳ	ಖಂಡಖಂಡಗಳ
ದಿನದಿನ	ಒಬ್ಬೋಬ್ಬಿ	ಉರೂರೂರು	ದುಂಡುಂಡಾದ
ಹತ್ತಿರತ್ತಿರ	ನೋಡುನೋಡು	ಸಲಸಲಕ್ಕ್ಷಿ	ಬೇಗಬೇಗ
ಒಂದೊಂದು	ಟಡೋಡು	ತಿರುತಿರುಗಿ	ಸುಡುಸುಡು
ಒಳಗೊಳಗೆ	ಹಣ್ಣಹಂಪಲು	ತಿರುತಿವಿ	ಬೆನ್ನಬೆನ್ನತ್ತಿ

7. ಜೋಡುನುಡಿಗಳು

ಒಂದು ಪದದ ಜೊತೆ ಪ್ರಾಸಕ್ಯಾಗಿ ಕೆಲವೋಮೈ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಆ ಪದವನ್ನು ಜೋಡಿಪದ ಎನ್ನುವರು.

ನತಿಪತಿ	ಕೆನೆ ಮೊಸರು	ಹಾಲ್ಜೀನು
ಮಕ್ಕಳುಮರಿ	ಸೊಪ್ಪಸದೆ	ಬಟ್ಟೆಬರೆ
ಬಿಳಿಯೋಳಿ	ಕರಿನರೆ	ಮನೆಮತ

ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ಶಬ್ದಗಳು/ಮಾತಿಗೊಂದು ಗೀತು

ಇಲ್ಲಿ ಹೊದಲ ಪದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಿದ್ದು ಜೊತೆಗಿರುವ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾಫಿ-ಗೀಫಿ	ಹುಳುಹುಪ್ಪಡಿ	ದೇವರು ಗೀವರು
ಹಣಗಿಣ	ಮುಸ್ತಕಗಿಸ್ತುಕ	ಹಾಲು-ಗೀಲು

8. ಅನುಕರಣಾವ್ಯಾಗಳು

- ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಧ್ವನಿವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣಾವ್ಯಾಯಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳು ಅನುಕರಣಾವ್ಯಾಯಗಳು

ಚಟ್ಟಬಟ್ಟೆ	ಕರಕರ	ಚುರುಚುರು
ಧಾಗೆಧಾಗೆ	ರೊಯ್ಯನೆ	ಸುಯ್ಯನೆ
ಫಾಳುಫಾಳು	ದಡೆದಡ	ವರ್ಟಿವರ್ಟಿ
ಸರಸರ	ಗುಜುಗುಜು	ಫಳಿಫಳಿ
ರುಣಾರುಣಾ	ಜುಳುಜುಳು	ಧಳಿಧಳಿ
ಫಾಮಫಾಮು	ಲಕ್ಲಕ್ಕ	ಚುಮುಚುಮು

9.ತತ್ವಮ-ತದ್ಭವ

- ✓ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಶಬ್ದಗಳು ತತ್ವಮ
- ✓ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಶಬ್ದಗಳು ತದ್ಭವ

ತತ್ವಮ-ತದ್ಭವ	ತತ್ವಮ-ತದ್ಭವ	ತತ್ವಮ-ತದ್ಭವ	ತತ್ವಮ-ತದ್ಭವ
ರುಹ - ಗರ	ವಸಂತ-ಬಸಂತ	ಶ್ರೀ - ಸಿರಿ	ಜಂಡ್ರ - ಜಂದಿರ
ಕಾವ್ಯ - ಕೆಬ್ಬಿ	ಶೈಲಿ - ಸೆಸೆ	ಅಂತುಶ್ - ಅಂತುನ್	ವಷ್ಟ - ವರುಷ
ಶಿರ - ಸೀರ	ಕಲಸ - ಕಳಸ	ವಿದ್ಯಾಧರ - ಬಿಜ್ಞಾಧರ	ಪೃಥಿವಿ - ಬೇಸಂಗೆ
ದ್ವಾರ್ತ - ಜೂಜು	ವಂಧ್ಯಾ - ಬಂಜೆ	ಅಕ್ಷ - ಎಕ್ಕೆ	ಜೀರ - ಸೀರೆ
ಕುತ್ತಾರ - ಹೊಡಲಿ	ಪಾದುಕಾ - ಹಾವುಗೆ	ವಂಶ - ಬಂಚೆ	ಸ್ಥಾನ - ತಾಣ
ತಪ್ಸ್ಯ - ತಪ್ಸೆಸಿ	ದೃಷ್ಟಿ - ದಿಟ್ಟಿ	ಕಾರ್ಯ - ಕಚ್ಚಿ	ವ್ಯಯ - ಬೀಯೆ
ಯಶ - ಜಶ	ಪಟ್ಟಣ - ಪತ್ತನ್	ಸಂದೇಹ - ಸಂದೆಯು	ಪಕ್ಷಿ - ಹಕ್ಕಿ
ವ್ಯಾಖಾರಿ - ಬೀಖಾರಿ	ಕೋಕಿಲಾ - ಕೋಗಿಲೆ	ಯುಗ - ಜುಗ	ಅಂಗಳ - ಅಂಕಣ
ಬಣ್ಣ - ವಣ್ಣ	ಬ್ರಹ್ಮ - ಬೋಮ್ಮು	ಯುಧ್ - ಜುಧ್	ಆರ್ಯ-ಅಜ್ಞ
ಪ್ರಸಾದ - ಹಸಾದ	ದಾತ್ಯ - ದಾತಾರ	ಪ್ರತಿಹಾರಿ-ಪಡಿಯರಿ	ಕವಿ - ಕೆಬ್ಬಿಗೆ
ವೀರ - ಬೀರ	ಯಜ್ಞ - ಜನ್ಮ	ರಾಜ - ರಾಯ	ವಿಜ್ಞಾನ - ಬಿನ್ನಾಣ
ವಿಜ್ಞಾಪನೆ - ಬಿನ್ನಕರ	ಸುಧೆ - ಸೊದೆ	ದಿಶೆ - ದಿಶಾ	ಶುನಕ - ಸೊಣಗ
ಸಾಮಂತ - ಸಾವಂತ	ತಟಿ - ತಡಿ	ಕಂಣಿ - ಗಣಿ	ಅಟ್ಟಿ - ಅಡವಿ
ಮುಖುಶಾಲೆ - ಮೇಗನುಳಿಲ	ಅವೃತ - ಅಮರ್ಮು	ಮಣಿ - ಹುನ್ನೆ	ಭಕ್ತ - ಬಹುತ
ದೀಪಿಕಾ - ದೀವಿಗೆ	ಧರ್ಮ - ಧಂಪ್ಯು		

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಪೊಣ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ಯಾಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಪೊಣ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಈಗೀನ – ಇದು ಯಾವ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ :

(ಎ) ಜೋಡುನುಡಿ	(ಬಿ) ದ್ವಿರುತ್ತಿ
(ಸಿ) ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ	(ಡಿ) ನುಡಿಗಟ್ಟಿ

2) ಈ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿರುತ್ತಿ ಪದವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

(ಎ) ಬೇಗಬೇಗ	(ಬಿ) ಸರಸರ
(ಸಿ) ಸತಿಪತಿ	(ಡಿ) ಹಾಲ್ಜೆನು

3) ಅನುಕರಣಾವ್ಯಕ್ತಿ ಉದಾಹರಣೆ ಉದಾಹರಣೆ :

(ಎ) ಬಿಳಿಹೊಳೆ	(ಬಿ) ದುಂಡುಂಡಾದ
(ಸಿ) ಸುಡುಸುಡು	(ಡಿ) ಧನಧನ

4) ಜೋಡುನುಡಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ :

(ಎ) ಸತಿಪತಿ	(ಬಿ) ಸರಸರ
(ಸಿ) ಉರೂರು	(ಡಿ) ಧಗಧಗ

5) ‘ಅಮೃತ’ ಪದದ ತಥ್ಯವ ರೂಪ :

(ಎ) ಜೀನು	(ಬಿ) ಅಮದ್ವಾ
(ಸಿ) ಅಮಳ	(ಡಿ) ಹಾಲು

6) ಬೆನ್ನಬೆನ್ನತ್ತಿ – ಇದು ಈ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ :

(ಎ) ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ	(ಬಿ) ದ್ವಿರುತ್ತಿ
(ಸಿ) ಜೋಡುನುಡಿ	(ಡಿ) ದಿಗ್ಂಜಿಕ

ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕಿ ಸರಿ ಸಂಬಂಧಹೊಂದುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

7) ವಿಜ್ಞಾನ : ಭೀನಾಳು :: ವ್ಯಾಪಾರಿ : _____

8) ವಂಶ : ಬಂಚ : : ಚೀರ : _____

9) ಕರಿನರೆ : ಜೋಡುನುಡಿ : : ಇರ್ಜಿರುಳು : _____

10) ಹಾಲ್ಜೆನು : ಜೋಡುನುಡಿ : : ಗುಜುಗುಜು : _____

11) ನಟ್ಟನಡುವೆ : ದ್ವಿರುತ್ತಿ : : ಕರಿನರೆ : _____

12) ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ : ಕಡೆಗೆ ಕಡೆಗೆ : : ವೋತ್ತುವೋದಲು : _____

13) ನವೋ ನವೋ : ದ್ವಿರುತ್ತಿ : : ಧೀರ ಶೂರ : _____

14) ಕಬ್ಬಿ : ಕಾವ್ಯ : : ಬೇಹಾರಿ : _____

15) ಯುದ್ಧ : ಜುದ್ಧ : : ಪ್ರಸಾದ : _____

ಉತ್ತರಗಳು :

1) (ಬಿ) ದ್ವಿರುಕ್ತಿ	2) (ಎ) ಬೇಗಬೇಗ	3) (ಡಿ) ಧಂಥಂಗ	4) (ಎ) ಸತಿಪತಿ	5) (ಬಿ) ಅಮದ್ಯ
6) (ಬಿ) ದ್ವಿರುಕ್ತಿ	7) ಬೇಹಾರಿ	8) ಸೀರೆ	9) ದ್ವಿರುಕ್ತಿ	10) ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ
12) ಮೊದಲು ಮೊದಲು	13) ಜೋಡುನುಡಿ	14) ವ್ಯಾಪಾರಿ	15) ಹಂಸಾದ	11) ಜೋಡುನುಡಿ

10.ಅನ್ಯಾದೇಶಿ ಪದಗಳು

ಕ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ರೋಮನ್	ಪರೀಯನ್ (ಪಾಠೀ)	ಅರಬೀ	ಮೋಚುಗಿನ್	ಉದ್ಯ	ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ	ಇಂಗ್ಲಿಷ್
ದಮ್ಮಡಿ	ಅಬಹಾರಿ	ಅಮಾನತು	ಮೇಜು	ಕಿಮ್ಮತ್ತು	ಅಚ್	ಬನ್ಸು
ದಮ್ಮಡಿ	ರಸ್ತೆ	ಅಸಲು	ತಂಬಾಕು	ತಾರೀಖು	ಕೆಫೀರಿ	ಕಾರು
ದಮ್ಮ	ದವಾಖಾನೆ	ಇನಾಮು	ಅನಾನಸು	ತಾಲೂಕು	ಕಾಖಾನೆ	ಕಾಲೇಜು
ದಿನಾರ್	ಜೊಕಾಸಿ	ಕಾಯ್ದು	ಸಾಬುನು	ಅಹವಾಲು	ಸಲಾಮು	ನೈಟ್ರಿ
ಗಂದರ್ಭಾ	ಜಮೀನು	ಗಲೀಜು	ಆಸ್ತುರೆ	ಇಲಾಬೆ	ದೆಬಾರು	ಹೆನ್ಸು
	ಅಜಮಾಹಿಸಿ	ತಕ್ರಾರು	ಚೊಂಬು	ದಜ್	ಕುಚ್	ಸ್ಯಾನಿಟರಿ
	ಅಮದ್ಯ	ತರೆಖೀತು	ಚಾ	ಬಂಡೂಕು	ಕಾಗದ	ಸೋಮು
	ದಲ್ಲಾರೆ	ನಕ್ಲಿ	ಇಸ್ತ್ರು	ರುಜು	ಹುಕುಂ	ಡಿಮೆಲ್ಲೇಮಾ
	ಮನಲತ್ತು		ರಸೀದಿ	ಶುರು		ಬಳ್ಳಕ್
	ದಿವಾನ್			ಶಾಮೀಲು		ಡಾಕ್ಟರ್
	ಸರಕಾರ			ದಾಬಲೆ		ರಿಜೆಂಟ್
				ಜುಲ್ಬಾನೆ		

11.ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪ

➤ ಹೀಂಗೆ	✓ ಹೀಗೆ
➤ ಕಳುವಾಗ್ಯರೆ	✓ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ
➤ ಇಲ್ಲದ್ದಂಗ	✓ ಇಲ್ಲದೂಹಾಗೆ
➤ ಇಸವಾನ್	✓ ವಿಶ್ವಾಸ
➤ ಸಕ್ಕಾರಿ	✓ ಸಕ್ಕರೆ

12.ವಾಕ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು

ಕರ್ತೃ , ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳೀಂದ ಕೂಡಿರುವ ಪದ ಸಮೂಹವೇ ವಾಕ್ಯ ಎಂದನಿನುವುದು.

ಒಂದು ಸಂಪರ್ಕ ಅಥವಾ ನೀಡುವ ಪದಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಜೋಡಣೆಯೇ ವಾಕ್ಯ.

ವಾಕ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 3 ವಿಧಾನಿವೇ.

1) ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ

2) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ (ಸಂಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯ)

3) ಮಿಶ್ರ ವಾಕ್ಯ

1) ಒಂದು ಮೂರ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಪದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

- ಕಾರ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತು.
- ಕಾರ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಯಾಗಿದ್ದ ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್ ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ಬಳಲಿದರು.
- ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್ರೀನ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

2) ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಮೂರ್ಕೆಭ್ರಿಷ್ಟಾಯಿದ ವಾಕ್ಯವಾಗಿದ್ದರೇ ಅದು ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ

- ಕಾರ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿತು;ಆದ್ದರಿಂದ ವೀರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್ರೀವರು ಮಲೇರಿಯಾದಿಂದ ಬಳಲಬೇಕಾಯ್ತು;ಈ ಕಾರ್ವಾರದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯ್ತು.

3) ಒಂದು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಅಧಿನಂಜಾಗಿದ್ದರೇ ಅಂತ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

- ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ಕಾರ್ಬಾನೆಯನ್ನು ಸಾಫಿನಲು ವಿಶೇಷರ್ಯಾ ನವರು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಿದರಾದರೂ ಅವರ ನಿಧಾರಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಅಪ್ಪಣಿ ದೋರೆಯಲ್ಲಿವೆಂಬ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಾಗ ಅವರು ಬಹುವಾಗಿ ಮರುಗಿದರು.

ಪ್ರಧಾನ ವಾಕ್ಯ :-

- ಅವರು ಬಹುವಾಗಿ ಮರುಗಿದರು

ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು :-

- ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ಕಾರ್ಬಾನೆಯನ್ನು ಸಾಫಿನಲು ವಿಶೇಷರ್ಯಾನವರು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಿದರು.
- ಅವರ ನಿಧಾರಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕಾರದ ಅಪ್ಪಣಿ ದೋರೆಯಲ್ಲ.

13. ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಪದ - ಅರ್ಥ	ಪದ - ಅರ್ಥ	ಪದ - ಅರ್ಥ	ಪದ - ಅರ್ಥ
ಕ್ರಿಯೆ - ನಿರ್ದಯಿತೆ	ಉಂಟೆಯ - ಕೊರತೆ	ತ್ವಷ್ಟೆ - ಬಾಯಾರಿಕೆ	ವರ್ತೀಲಿ-ಪ್ರಾಧಾವ, ವಚನಸ್ವ
ಹಂವಳ - ಸಿದ್ಧತೆ	ಬನ್ನೆ - ಕಷ್ಟ, ತೊಂದರೆ	ಸುರಬಿ - ಕಾಮಧೇನು	ವಿಲಾಯಿತಿ - ವಿದೇಶ
ಹರಿಕಾರ - ಮುಂದಾಳು	ಹಂಬಲ - ಬಯಕೆ	ಸುಪದ್ರೀ - ವಶ	ಅಸ್ತಿಧಾರ - ಬುನಾಡಿ
ಕ್ಷೋಭಿ - ತಳಿಮಳ	ಇಂಬು - ಅವಕಾಶ	ಕಾಮ - ರಕ್ಷಣೆ	ಕೊಮೇಲ - ಸೈಹ
ಕೃತಿಮು - ಮೋನ	ತಮಾಲ - ಕತ್ತಲೆ	ಪನ್ನಗ - ಹಾಪು	ಪ್ರತ್ಯಾಧಿ - ಪ್ರತಿಖಾದಿ
ಆರ್ಥತೆ - ಬಯಕೆ	ಜೋಡ್ಯ - ಆಳ್ಯೆ	ಧೃತಿ - ಧೃಯೆ	ಅನೃತ - ಸುಳ್ಳ
ಕೆನಪರ - ಚಿನ್ನ	ಮೊಳಲ್ - ಪಟ್ಟಣ	ಎವೆ - ಕಣ್ಣರೆಪೆ	ಹತಾರ - ಆಯುಧ
ಮುಸಲತ್ತು - ಹಿತೂರಿ	ಕುಮಕಿ - ಸರಹಾಯ	ಕಸರತ್ತು - ಚಮತ್ವಾರು	ಟಾರಾ - ನಾಶ
ಕುಟೀಲ - ಮೋನ	ದ್ವಾರುಜಲ - ಕಣ್ಣೀರು	ಕಿಂಕರ - ಸೇವಕ	ಗ್ರಾಹಿ - ತಲ್ಲಣ
ಗಡಣ - ಸಮೂಹ	ಕ್ರೈಂಬರ - ಹೊಗಳಿಕೆ	ತನುಜ - ಮಗ	ಸಹಿ - ಮಿತ್ರ
ಎಲರ್ - ಗಾಳಿ	ಅಸು - ಪ್ರಾಣ	ಇದಿಚೆ - ಹೊರಾಡಿ	ಅಭ್ರಿ - ಸಮುದ್ರ
ವಾಸಿ - ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ	ಕದಳಿ - ಬಾಳಿ	ಅಗಡು - ಶೌಯೆ	ಉರ್ವಿ - ಭೂಮಿ, ನೆಲ
ಅತೀ - ಹೀತಿ	ದ್ವುಮು - ಮರ	ತಡಿ - ತಟಿ	ಉಪಾಸನೆ - ಮೂರೆ
ಚೆಸಕ್ಕೆ - ಹೇಳು	ಅಳವು - ಪರಾಕ್ರಮ	ಖಳ - ದುಷ್ಪ	ಪಡಿಯರ - ದ್ವಾರಾಪಾಲಕ
ನಾಣೆಲಿ-ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲಾದವ	ಮೃತ್ಯುತ್ವ - ಮಣಿನ ಪಾತ್ರ		

14. ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಗಳು

ವಿಭಕ್ತಿ ಹೆಸರು	ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿ	ಕಾರಂಕಾರ್ಥಗಳು	ಉದಾಹರಣೆ	ಹಳಗನ್ನಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿ	ಉದಾಹರಣೆ
ಪ್ರಥಮ	ಉ	ಕರ್ತ್ವೆ	ಸಾವಿತ್ರಿಯು	ಮ್ರೋ	ಸಾವಿತ್ರಿಯುಮ್ರೋ
ದ್ವಿತೀಯ	ಅನ್ನು	ಕರ್ಮೆ	ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು	ಅಂ	ಸಾವಿತ್ರಿಯಂ
ತೃತೀಯ	ಇಂದ , ಯಿಂದ	ಕರ್ಣ	ಸಾವಿತ್ರಿಯಿಂದ	ಇಂ, ಇಂದಂ, ಇಂದೆ	ಸಾವಿತ್ರಿಯಿಂ
ಚತುರ್ಥಿ	ಗೆ , ಇಗೆ , ಕ್ಕೆ	ಸಂಪ್ರದಾನ	ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ	ಗೆ , ಕೆ, ಕ್ಕೆ	ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ
ಪಂಚಮಿ	ದೆಸೆಯಿಂದ	ಅಪರಾಣ	ಸಾವಿತ್ರಿದೆಸೆಯಿಂದ	ಅತ್ತಣೆಂ , ಅತ್ತಣೆಂದಂ	ಸಾವಿತ್ರಿಯತ್ತಣೆಂ
ಷಟ್ತಮಿ	ಅ	ಸಂಬಂಧ	ಸಾವಿತ್ರಿಯ	ಅ	ಸಾವಿತ್ರಿಯ
ಸಂಪತ್ತಮಿ	ಅಲ್ಲಿ	ಅಧಿಕರಣ	ಸಾವಿತ್ರಿಯಲ್ಲಿ	ಒಳ್ಳೆ	ಸಾವಿತ್ರಿಯೋಳ್ಳೆ

ವದ	ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ	ವಿಭಕ್ತಿ ಹೆಸರು
ಪ್ರೀತಿಯು	ಅ	ಷಟ್ಪಿಲ್
ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ	ಇಗೆ	ಚತುಧಿ
ಜಲಕ್ಕೆ	ಕ್ಕೆ	ಚತುಧಿ
ಬಿದ್ದುದ್ದನ್ನು	ಅನ್ನ	ದ್ವಿತೀಯಾ
ಭರವನೆಗಳ	ಅ	ಷಟ್ಪಿಲ್
ಸಾವಿತ್ರಿಯು	ಉ	ಪ್ರಥಮ
ಸಾವಿತ್ರಿಯಂ	ಅಂ	ದ್ವಿತೀಯಾ
ಸಂಶಯದೊಳ್ಳೆ	ಒಳ್ಳೆ	ಸಪ್ತಮಿ
ಜಲದಿಂ	ಇಂ	ತೃತೀಯು
ಮರದತ್ತಣಿಂ	ಅತ್ತಣಿಂ	ಪಂಚಮಿ
ರಾಯಂಗೆ	ಗೆ	ಚತುಧಿ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಕ್ಷ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಪೋಣ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಯಾರಾಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಪ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಪೂಣ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಪರೀಯನ್ ಭಾಷೆಯ ವದ :

- (ಎ) ಕಾಗದ (ಬಿ) ಅಮಾನತು (ಸಿ) ಅನಾನಸು (ಡಿ) ದಿವಾನ
 2) ಅಜಮಾಯಿಸಿ ಇದು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ ?
 (ಎ) ಮೋಚ್ಚಿನ್ (ಬಿ) ಪರೀಯನ್ (ಸಿ) ಅರಬ್ಬಿ (ಡಿ) ಗ್ರೀಕ್
 3) ಒಂದು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಥಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿನಂಬಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು :
 (ಎ) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯ (ಬಿ) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ (ಸಿ) ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ (ಡಿ) ನಿಗದಿತ ವಾಕ್ಯ

4) ಕಳುವಾಗ್ಯದ ಪದದ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪ :

- (ಎ) ಕಳುವುಮಾಡಿದರು (ಬಿ) ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಸಿ) ಕಳೆದುಹೊಗಿದೆ (ಡಿ) ಕಳೆದಿದ್ದಾರೆ

5) ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಕಾರಕಾರ್ಥ :

- (ಎ) ಕರ್ತೃ (ಬಿ) ಸಂಪ್ರಥಾನ (ಸಿ) ಕರ್ಮ (ಡಿ) ಕರ್ಜ

6) ರಾತ್ರಿಯೋಳ್ಳ -ಪದದ ವಿಭಕ್ತಿ ಹೆಸರು :

- (ಎ) ಪಂಚಮಿ (ಬಿ) ಸಪ್ತಮಿ (ಸಿ) ಚತುಧಿ (ಡಿ) ದ್ವಿತೀಯ

7) ಏರೇಶ್ವರ ಪಾಠಕ್ ರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು- ಇದು

- (ಎ) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯ (ಬಿ) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ (ಸಿ) ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ (ಡಿ) ಸಂಬಂಧಿತ ವಾಕ್ಯ

8) ಅತೀ ಪದದ ಅಥ : _____

- (ಎ) ಅದಿವಿ (ಬಿ) ಪ್ರೀತಿ (ಸಿ) ಐತಿ (ಡಿ) ಆರತಿ

9) ಲೋಕದೊಳ್ಳೆ ಎಂಬುದು ಈ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

- (ಎ) ಪ್ರಥಮು (ಬಿ) ತೃತೀಯಾ (ಸಿ) ಹಂಚೆಮಿ (ಡಿ) ಸಹಸ್ರಮಿ

10) ಸ್ವತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳೊಡನೆ ಒಂದು ಮೊಣಾಭಿಪ್ರಾಯದ ವಾಕ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದು

- (ಎ) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯ (ಬಿ) ನಿರ್ಬಂಧಿತ ವಾಕ್ಯ (ಸಿ) ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ (ಡಿ) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ

ಮೊದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸಂಬಂಧಹೊಂದುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

11) ದಾಖಲೆ : ಉದ್ದೇಶ :: ಅನಾನಂದ : _____

12) ಇಲ್ಲದ್ವಂಗ : ಇಲ್ಲದಹಾಗೆ :: ಇಸವಾನ : _____

13) ಉಪಾಸನೆ : ಮೂರಿ : : ವಾಜಿ : _____

14) ವಿಲಾತಿ : ವಿಲಾಯಿತಿ : : ಆತ್ಮತೆ : _____

15) ಮನೆಯನ್ನು : ದ್ವಿತೀಯ : : ಮರದಲ್ಲಿ : _____

16) ಒಳ್ಳೆ : ಸಹಸ್ರಮಿ : : ಅತ್ಯಂಣಿಂ : _____

17) ಪ್ರಥಮ : ಕರ್ತೃಕಾರಕ : : ಷಟ್ಕಿ : _____

18) ಅನೃತ : ಸುಳ್ಳಿ : : ಕೃತ್ಯಿಮ : _____

19) ಪೊಳೆಲ್ಲ : ಪಟ್ಟಣ : : ಕಸೆವರ : _____

20) ತನುಜ : ಮಗ : : ನಬಿ : _____

ಉತ್ತರಗಳು : 1) (ಡಿ) ದಿವಾನ 2)(ಬಿ) ಪರೀಯನ್ ಸಿ) ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ 4) (ಬಿ) ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ

5) (ಡಿ) ಕರಣ 6) (ಬಿ) ಸಹಸ್ರಮಿ 7) (ಎ) ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯ 8) (ಬಿ) ಪ್ರೀತಿ

9) (ಡಿ) ಸಹಸ್ರಮಿ 10) (ಡಿ) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ 11) ಹೋಚ್ಚೆಗ್ರಿನ್ 12) ವಿಶ್ವಾಸ

13) ಕುದುರೆ, ಹಯ, 14) ಬಯಕೆ 15) ಸಹಸ್ರಮಿ 16) ಹಂಚೆಮಿ 17) ಸಂಬಂಧಕಾರಕ

18) ಮೋಸ 19) ಜಿನ್ನ /ಬಂಗಾರ 20) ಮಿಶ್ರ /ಗೆಳೆಯ /ಸ್ವೇಹಿತ

15. ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು

ಪೂರ್ವ ವಿರಾಮ :- (.) ಒಂದು ಪೂರ್ವಕ್ಕಿಯೆಲ್ಲಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾಕ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪೂರ್ವವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ :- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹದ್ದೆವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆ :- (;) ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಥಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿನಷಿಟಾಗಿದ್ದಾಗ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಮುಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :- ತಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೀರಿ ;ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ.

ಅಲ್ಪವಿರಾಮ :- (,) ಸಂಭೋಧನೆಯ ಮುಂದೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರೀತ, ಕರ್ಮ, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಬರುವಾಗ ಕೊನೆಯ ವಿಶೇಷಣ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವುಗಳ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪವಿರಾಮ ಬಳಸಬೇಕು.

ಉದಾ :- ಬಟ್ಟೆಗಿರಣೆ, ರಟ್ಟೆ, ಪೆನ್ನೀಲ್, ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ತಯಾರಿಕಾ ಫಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ :- (?) ಪ್ರಶ್ನಾರೂಪದ ಹದ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
ಉದಾಹರಣೆಗೆ :- ದಾಶರಥಿ ಯಾರು ?

ಭಾವನೊಳಕ ಚಿಹ್ನೆ :- (!) ಹರ್ವ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸಂತೋಷ, ವಿಷಾದ, ದುಃಖ ಮುಂತಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನೂಡಿಸುವಾಗ ಹದಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :- ಅಯ್ಯೋ ! ಹೀಗಾಗ ಬಾರದಿತ್ತು !
ಅಭ್ಯಾ ! ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರ !

ಉದ್ದರಣ ಚಿಹ್ನೆ :- (“ ”) ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಯಥಾವಂತಾಗಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :- (ವಿಶೇಷರ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ)

“ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕೆಲವೇ ಜನರ ಸ್ವತ್ತಾಗದೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಅಜನ್ಸೈಂಟ್ ಹಕ್ಕಾಗಬೇಕು” ಎಂದು ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶೇಷರ್ಯನವರು ಹೇಳಿದರು.

ವಾಕ್ಯ ವೇಷಣ ಚಿಹ್ನೆ :- (‘ ’) ಹಾರಿಭಾಷಿಕ ಹದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ, ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಹದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಪ್ರಮುಖ ಹದಗಳನ್ನು ನೂಡಿಸುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ :- ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ‘ಇಂಗ್ಲಿಷ್’, ‘ಪರ್ಸಿಯನ್’, ‘ಪೋರ್ಚೆನ್ಗಿನ್’ ಭಾಷೆಯ ಹದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅವರಣ ಚಿಹ್ನೆ :- () ಒಂದು ಹದವನ್ನೇ ವಾಕ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಹದವನ್ನೇ ವಾಕ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ :-1) ಅರಸುಗಳ(ರಾಜರ)ವಾಚಿ(ಕುದುರೆ) ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು.

2) ನೀರನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿದರೆ ಆಪ್ಲಜನಕ(ಅಕ್ಷಿಜನ್) ಜಲಜನಕ (ಹೈಡ್ರೋಜನ್)ಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಚಿಹ್ನೆ :- (:-) ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವಿವರಣೆ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ :- ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯಾಗಳು : ತಾಳ,ಹಳಗ,ಗಂಟೆ,ಮೌರಿ, ಸನಾದಿ.

ಸಮ್ಮಾಕ್ಷೇತ್ರ : ಜೈನಮತದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ವಿಶ್ವಾಸ.

16.ಅವ್ಯಯಗಳು

ನಾಮವುದು, ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳಂತೆ ಲಿಂಗ, ವಚನ, ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ರೂಪಭೇದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಏಕರೂಪವಾಗಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಅವ್ಯಯಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ	ಭಾಷಣುಚಕ್ರಾವ್ಯಯಗಳು	ಶ್ರೀಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು	ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು	ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ
ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಂತಹ ಅವ್ಯಯಗಳು	ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಭಾವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಾಗ ಬಳಸುವ ಪದಗಳು (ಕೋಪ,ಭಯ)	ಶ್ರೀಯಾಪದದ ಸಾಫ್ತದಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಅವ್ಯಯಗಳು	ಎರಡು ಪದ, ಪದಸಮುಚ್ಚಯ, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವಂತಹ ಪದಗಳು	ಒಂದು ನಿ ಶಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿರುವ ಅವ್ಯಯವನ್ನು('ವ') ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕ ಅವ್ಯಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಬೇಗನೆ, ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಸೋಗಸಾಗಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುಮೃನೆ, ತಟ್ಟನೆ, ತರುವಾಯ, ಹಾಗೆ, ಅಂತು, ಬೇರೆ, ಬಳೀಕ, ಕೂಡಲೇ.	ಆಹಾ! ಭಳಿರೆ! ಅಯ್ಯೋ! ಓಹೋ! ಹೋ! ಅಃ! ಆ: ಈ	ಅಹುದು ಸಾಕು ಅಲ್ಲ ಹೋದು ಬೇಡ ಉಂಟು	ಮತ್ತು ಅಥವಾ ಅದ್ವರಿಂದ ಉಂ ಅಲ್ಲದೆ	ಅವನೇ ಅದುವೇ ನೀನೇ ಅವಳೇ ಅವರೇ

17.ನಾಮವರದಗಳು

ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಗೆ ನಾಮ ವಿಭಕ್ತಿಗಳು ಸೇರಿ ಆಗುವ ಪದವೇ ನಾಮಪದ.

ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳ ವಿಧಾಗಳು			ಸರ್ವ ನಾಮಗಳು	ಸರ್ವ ನಾಮಗಳ ವಿಧಾಗಳು		
ರೂಥ ನಾಮಗಳು	ಅಂಕಿತ ನಾಮಗಳು	ಅನ್ವಯಿಕ ನಾಮಗಳು		ಮರುಷವಾಚಕ ಸರ್ವನಾಮ	ಆತ್ಮಾರ್ಥಿಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು	ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಿಕ ಸರ್ವನಾಮ
ರೂಥ ಯಿಂದ ಬಂದ ಪದಗಳು	ನಿರ್ಧಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಇಟ್ಟ ಹೆಸರುಗಳು	ಅರ್ಥಕ್ಕನು ಗುಣವಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರುಗಳು	ನಾಮಪದದ ಬದಲಿಗೆ ಬಳಸುವ ವಾಚಕಗಳು	ಮರುಷ ರೂಪದ ಸರ್ವ ನಾಮಗಳು	ತಾನು, ತಾವು -ಕೆ ರೂಪದ ಸರ್ವ ನಾಮಗಳು	ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಿಕ ರೂಪದ ಸರ್ವ ನಾಮಗಳು
ನದಿ	ಸಹದೇವ	ವ್ಯಾವಾರಿ	ಅವನು, ಇವನು	(ಉ.ಮು) ನಾನು, ನಾವು	ತಾನು	ಯಾರು ?
ಪರ್ವತ	ಧರ್ಮರಾಯ	ವಿದ್ಯಾಂಸ	ಅವಳು, ಇವಳು	(ಮ.ಮು) ನೀನು, ನೀವು	ತಾವು	ಎನು ?
ಉಂಡು	ರಾಹುಲ	ವಿಜ್ಞಾನಿ	ಅದು, ಇದು	(ಘ.ಮು) ಅವನು, ಅವರು, ಅದು, ಇವನು, ಇವು, ಅವಳು, ಇವಳು	ತನ್ನ	ಯಾವುದು ?
ದೇಶ	ಕಮಲಾಕ್ಷ	ಮಜಾರಿ	ಅವರು, ಇವರು		ತಮ್ಮ	ಯಾರಿಗೆ ?
ಮನುಷ್ಯ	ರಾಮ	ಕುರುತ	ಅವರು, ಇವರು		ತಮಗೆ	ಯಾವು ?
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ	ಶಬರಿ	ಎಳವ	ಅವು, ಇವು		ತಮ್ಮಲ್ಲಿ	ಎಲ್ಲಿ ?
ಶಾಲೆ	ದ್ರೋಣ	ಶಿಕ್ಷಕ			ತಮಗಾಗಿ	ಯಾಕೆ ?

ಗುಣವಾಚಕ	ಭಾವನಾಮ	ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ	ಸಂಖ್ಯೀಯವಾಚಕ	ದಿಗ್ರಾಂತಕ	ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ
ವಸ್ತುವೈತ್ತಿಯ ಗುಣ, ರೀತಿ, ಸ್ಥಫಾವಾಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷಣುವ ವಾಚಕಗಳು	ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಿಯ ಭಾವಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷಣುವ ಪದಗಳು	ಸಂಖ್ಯೀಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಖ್ಯಾಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು	ಸಂಖ್ಯೀಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು	ದಿಕ್ಷಾಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳು	ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಳತೆ, ಪರಿಮಾಣ, ಗಾತ್ರ-ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳು ಪರಿಮಾಣವಾಚಕಗಳು
ಒಳಿಯ	ಕೆಂಪು	ಒಂದು	ಹನ್ನೆರಡನೆಯ	ಮೂರ್ಡ	ಅಷ್ಟ
ಕೆಟ್ಟ	ಹಿರಿಮೆ	ಎರಡು	ಆರನೆಯ	ಪಟ್ಟಿಮು	ಎಷ್ಟ
ದೊಡ್ಡದೆ	ನೋಟೆ	ಹನ್ನೆರಡು	ಎಂಬತ್ತನೆಯ	ಲಂತ್ರೆ	ಹಲವು
ಹಳ್ಳತು	ಮಾಟೆ	ಎವತ್ತು	ಮೂರೆರು	ದಕ್ಕಿಣಾ	ಅನಿತು
ಸಣ್ಣ	ಅಟೆ	ಎಂಬತ್ತು	ಎವರು	ಕೆಶಾನ್ಯ	ಇನಿತು
ಚಿಕ್ಕೆ	ಬಿಳುಮೆ	ತೋಂಬತ್ತು	ಇಬ್ಬರು	ವಾಯುವ್ಯ	

18.ಕ್ರಿಯಾಪದ

ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲ ರೂಪವನ್ನು 'ಧಾತು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿಯಾಪದ	ಧಾತು	ಕ್ರಿಯಾಪದ	ಧಾತು
ನಿಲ್ಲಿಸು	ನಿಲ್ಲು	ಹಚ್ಚುವುದು	ಹಚ್ಚು
ನಡೆಸು	ನಡೆ	ಮುಟ್ಟೊಣ	ಮುಟ್ಟು
ಕಟ್ಟುವುದು	ಕಟ್ಟು	ಆಗೋಣ	ಆಗು

ಧಾತುಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು' ಮತ್ತು 'ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತು' ಗಳೆಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು	ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತು
ಕರ್ಮಾಪದ ಬಯಸುವ ಧಾತು	ಕರ್ಮಾಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಧಾತು
ಕೊಡು, ಬಿಡು, ಉಣಿ, ಉಜ್ಜು, ತಿದ್ದು, ಮುಖ್ಚು	ಮಲಗು, ಓಡು, ಬದುಕು, ಹೋಗು, ನಾಚು

ಕರ್ತವ್ರಿಷ್ಟಿಯೋಗ	ಕರ್ಮಾಣಿಪ್ರಯೋಗ
ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವಾಚಕ ಮತ್ತು ವಚನವಾಚಕಗಳು ಸೇರಿ ಒಂದು ಪ್ರೋಣವಾಕ್ಯವಾದಾಗ ಅದು 'ಕರ್ತವ್ರಿ ಪ್ರಯೋಗದ' ವಾಕ್ಯವೇನಿಸುತ್ತದೆ.	ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತುಗಳ ಮೇಲೆ 'ಅಲ್ಲಾಡು' ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸೇರಿ ಕಾಲಸೂಚಕ ಮತ್ತು ಆಖ್ಯಾತ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ 'ಕರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಯೋಗದ' ವಾಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
ಉದಾಹರಣೆ : ಭೀಮನು ಅನ್ವಯನ್ನು ಉಂಡನು	ಉದಾಹರಣೆ : ಭೀಮನಿಂದ ಅನ್ವಯ ಉಣಿಪಟ್ಟು.

ಅರ್ಥರೂಪ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ವಿಧಗಳು

ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಕ	ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ	ಸಂಭಾಬನಾರ್ಥಕ
ಅಶೀರ್ವಾದ , ಅಜ್ಞೈ,ಅರ್ಪಕೆ ,ಅಪ್ತಣಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.	ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.	ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ,ಉಂಟಾಗಿಸುತ್ತವೆ.
ಮಾಡಲಿ	ಮಾಡನು / ಮಾಡರು	ಮಾಡಿಯಾನು / ಮಾಡಿಯಾರು
ತಿನ್ನಲಿ / ತಿನ್ನಿರಿ	ತಿನ್ನಣು / ತಿನ್ನರು/ತಿನ್ನದು	ತಿಂದಾಳು / ತಿಂದಾರು/ತಿಂದಿತು
ಓದಲಿ / ಓದಿರಿ	ಓದನು / ಓದರು/ಓದದು	ಓದಿಯಾಣು / ಓದಿಯಾರು/ಓದಿತು
ನೋಡಲಿ/ನೋಡಿರಿ	ನೋಡನು / ನೋಡರು	ನೋಡಿಯಾನು / ನೋಡಿಯಾರು
ಮಾಡಲಿ/ಮಾಡಿರಿ	ಮಾಡಣು / ಮಾಡರು	ಮಾಡಿಯಾಳು / ಮಾಡಿಯಾರು
ಮಾಡು / ಮಾಡಿ / ಮಾಡಿರಿ	ಮಾಡೆ / ಮಾಡದು	ಮಾಡಿಯೇ / ಮಾಡಿರಿ/ಮಾಡಿತು
ಮಾಡುವೆ/ಮಾಡೋಣ/ಮಾಡುವಾ	ಮಾಡಿನು / ಮಾಡೇವು	ಮಾಡೇನು / ಮಾಡೇವು
ಹಾಡು /ಹಾಡುವೆ	ಹಾಡನು/ಹಾಡಣು / ಹಾಡರು/ಹಾಡಿನು	ಹಾಡಿಯೇನು/ಹಾಡಿಯೇರು/ಹಾಡಿಯೇವು
ನೋಡು	ನೋಡನು / ನೋಡಣು / ನೋಡರು	ನೋಡಿಯೇನು / ನೋಡಿಯೇರು
ಕಟ್ಟು / ಕಟ್ಟವೆ	ಕಟ್ಟನು /ಕಟ್ಟಣು / ಕಟ್ಟರು /ಕಟ್ಟಿನು	ಕಟ್ಟಿಯೇನು/ಕಟ್ಟಿಯಾರು
ಕೇಳಣು/ಕೇಳುವೆ/ಕೇಳಿರಿ	ಕೇಳನು/ಕೇಳಣು/ಕೇಳಿನು/ಕೇಳರು	ಕೇಳಿಯಾನು/ಕೇಳಿಯೇನು/ಕೇಳಿಯಾರು

ಒದು/ಒದಲೆ	ಒದನು/ಒಡಳು/ಒದರು	ಒದಿಯಾನು? ಒದಿಯಾರು
ಒಡು/ಒಡಲೆ/ಒಡುವೆ	ಒಡನು/ಒಡಳು/ಒಡರು/ಒಡನೆ	ಒಡಿಯಾನು/ಒಡಿಯಾರು/ಒಡಿಯೇನು
ಬರೆ/ಬರೆಯಲಿ/ಬರೆಯಿರಿ	ಬರೆಯನು/ಬರೆಯಳು/ಬರೆಯರು/ ಬರೆಯದು	ಬರೆದಾನು/ಬರೆದಾಳು/ಬರೆದಾರು/ ಬರೆದೀತು

19. ಕಾಲಗಳು

ಮರುಷಂಗಳು	ಭೂತಕಾಲ (ದ ,ದಪ)	ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ (ಉತ್ತ)	ಭವಿಷ್ಯತ್ವ ಕಾಲ (ವ)
	ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದು	ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು	ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವುದು
ಉತ್ತಮ ಮರುಷ(ನಾನು)	ತಿಂದೆನು	ತಿನ್ನತ್ತೇನೆ	ತಿನ್ನವೆನು
ಮಧ್ಯಮ ಮರುಷ(ನೀನು)	ತಿಂದೆ	ತಿನ್ನತ್ತಿ	ತಿನ್ನವೆ
ಪ್ರಥಮ ಮರುಷ(ಅವನು)	ತಿಂದನು	ತಿನ್ನತ್ತಾನೆ	ತಿನ್ನವನು

20. ಹೊಸಗನ್ನಡ ರೂಪಗಳು

ಹಳಗನ್ನಡ - ಹೊಸಗನ್ನಡ	ಹಳಗನ್ನಡ - ಹೊಸಗನ್ನಡ
ನೆಗ್ಗೆಳ್ಳೇಳ್ಳುಂ - ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು	ಅದಕ್ಕೆ - ಅದಕ್ಕೆ
ಮಾಳ್ಳಿಂ - ಮಾಡುವೆನು	ಇಮ್ಮದು - ಇರುವುದು
ಹಸುಗ್ಗೆ - ಹಸುರಿಗೆ	ನೀಂತಿದ್ದನು - ನೀಂತಿದ್ದನು
ಒತ್ತಂಬದಿಂದ - ಒತ್ತಾಯದಿಂದ	ನೋಳಬಿಂಗೆ - ನೋಣಕ್ಕೆ
ಅಸ್ಸೆಗ್ಗರ್ಮ್ - ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ / ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ	ಆದೆನ್ನೋ - ಆಗುವೆನು
ಕಾವಲ್ಲಿ - ಕಾವಲಿಗೆ	ಒದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು - ಒದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು
ಬಿಡಿಸದಿದೋಡೆ - ಬಿಡಿಸದಿದ್ದರೆ	ಕೈಯೊಳ್ಳೆ - ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಅಪ್ಪದರಿಂ - ಆದುದರಿಂದ	ಅಂತಪ್ಪನ್ನೋ - ಅಂತಹವನನ್ನು
ಎಂಬಪ್ಪೊಲ್ - ಎನ್ನುವಂತೆ	ಹೋಮುಡೆ - ಹೋಗುವುದೆ
ಇವರ್ಗ್ಗಂ-ಇಬರಿಗೂ	ಕೂಡಿದೊನ್ನೋ - ಕೂಡಿದವನಾಗಿ
ಹೋಗಲ್ಲೇಳ್ಳನ್ನೋ - ಹೋಗಲೇಳಿದನು	ಇದೋಡೆ - ಇದ್ದಾಗ / ಇದ್ದರೆ
ನೋಳ್ಳೇನ್ನೋ - ನೋಡುವೆನು	ಬಮ್ಮದಕ್ಷಂ - ಬರುವುದಕ್ಕೂ
ಸೈರಿಸದೆ - ಸಹಿಸಲಾರದೆ	ಉಗುಳುಮ್ಮೋ - ಉಗುಳುತ್ತಿದ್ದನು
ಇವರ್ವರಲ್ಲಮ್ - ಇರುವವರಲ್ಲ	ಒಡಂಬಟ್ಟೆ - ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು
ನೋಳ್ಳನ್ನೇಗಂ - ನೋಡುವಪ್ಪರಲ್ಲಿ	

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಪೋಣ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪರ್ಯಾಯ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಪೋಣ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

- 1) ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಬಳಸುವ ಚಿಹ್ನೆ:
 (ಎ) ಅಲ್ಪವಿರಾಮ (ಬಿ) ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ (ಸಿ) ಉದ್ದರಣ (ಡಿ) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ
- 2) ಅಯ್ಯೋ ! ಹೀಗಾಗ ಬಾರದಿತ್ತ ! ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆ :
 (ಎ) ಭಾವಸೂಚಕ (ಬಿ) ಮೂರಣವಿರಾಮ (ಸಿ) ಆವರಣ (ಡಿ) ಉದ್ದರಣ
- 3) ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ :
 (ಎ) ಚೆನ್ನಾಗಿ (ಬಿ) ನಾಕು (ಸಿ) ಮತ್ತು (ಡಿ) ಅಯ್ಯೋ
- 4) ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮ ಪದ :
 (ಎ) ತಾವು (ಬಿ) ಅವರು (ಸಿ) ಆದ್ದರಿಂದ (ಡಿ) ಯಾರು ?
- 5) ಅನ್ವಯಾರ್ಥನಾಮ ಪದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ :
 (ಎ) ಮನುಷ್ಯ (ಬಿ) ವ್ಯಾಪಾರಿ (ಸಿ) ಸಹದೇವ (ಡಿ) ತಮಗೆ
- 6) ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲ ರೂಪ:
 (ಎ) ಕೃದಂತ (ಬಿ) ವಿಭಕ್ತಿ (ಸಿ) ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ (ಡಿ) ಧಾತು
- 7) ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ರೂಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದ :
 (ಎ) ಓದರು (ಬಿ) ಓದಲೆ (ಸಿ) ಓದಿಯಾರು (ಡಿ) ಓದುವನು
- 8) ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತು :
 (ಎ) ಮಲಗು (ಬಿ) ಬದುಕು (ಸಿ) ಓಡು (ಡಿ) ಕೊಡು
- 9) ಹಾಡು ಧಾತುವಿನ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ರೂಪ :
 (ಎ) ಹಾಡನು (ಬಿ) ಹಾಡಲಿ (ಸಿ) ಹಾಡಿಯಾರು (ಡಿ) ಹಾಡಿರಿ
- 10) ಕಟ್ಟಿಯಾರು ಪದದ ವಿಧಾರ್ಥಕ ಬಹುವಚನ ರೂಪ :
 (ಎ) ಕಟ್ಟು (ಬಿ) ಕಟ್ಟಿರಿ (ಸಿ) ಕಟ್ಟರು (ಡಿ) ಕಟ್ಟಿಯಾನು
- 11) ಮುಟ್ಟೋಣ - ಪದದ ಧಾತು :
 (ಎ) ಮುಡಿ (ಬಿ) ಮುಟ್ಟರು (ಸಿ) ಮುಟ್ಟಲಿ (ಡಿ) ಮುಟ್ಟು
- 12) ಬರೆ - ಪದದ ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ ನಾಮಂಸಕಲೀಂಗ ರೂಪ :
 (ಎ) ಬರೆಯರು (ಬಿ) ಬರೆದೇನು (ಸಿ) ಬರೆಯದು (ಡಿ) ಬರೆದೀತು
- 13) ಹಂಡ, ಅಶ್ವಯ್ಯ, ಸಂತೋಷ, ವಿಷಾದ, ದುಃಖ ಮುಂತಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಾಗ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.
 (ಎ) ಭಾವಸೂಚಕ (ಬಿ) ಮೂರಣವಿರಾಮ (ಸಿ) ಅಲ್ಪವಿರಾಮ (ಡಿ) ಉದ್ದರಣ
- 14) ನಾಮಾನ್ಯವ್ಯಯ ಪದ :
 (ಎ) ನೀನೇ (ಬಿ) ಧನಧರ (ಸಿ) ಬೇಗನೆ (ಡಿ) ಆದ್ದರಿಂದ
- 15) ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಥಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿನಿರಾಗಿದ್ದಾಗ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳು ಮುಗಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.
 (ಎ) ಅಲ್ಪವಿರಾಮ (ಬಿ) ಮೂರಣವಿರಾಮ (ಸಿ) ಅರ್ಥವಿರಾಮ (ಡಿ) ಆವರಣ

- ಮೊದಲೆರಡು ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೆಯ ಪಂಡಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸಂಬಂಧಹೊಂದುವ ಪಂಡಿತನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- 16) ಚೆನ್ನಾಗಿ : ನಾಮಾನ್ಯವ್ಯಯ : : ನಾಕು : -----
 - 17) ಕಮಲಾಕ್ಷ : ಅಂಕಿತನಾಮ : : ತಾನು : -----
 - 18) ತಿನ್ನಲಿ : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಕ : : ಮಾಡನು : -----
 - 19) ತಿನ್ನತ್ತಾನೆ : ವರ್ತಮಾನಕಾಲ : : ತಿಂದನು : -----
 - 20) ದೊಡ್ಡದು : ಗುಣವಾಚಕ : : ನೋಟ : -----
 - 21) ಬೇಡ : ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ : : ಆದ್ದರಿಂದ : -----
 - 22) ನದಿ ,ಪರವತ : ರೂಢನಾಮ : : ವ್ಯಾಪಾರಿ ,ವಿಜ್ಞಾನಿ : -----
 - 23) ನಾನು , ನೀನು : ಮುರುಷಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮ : : ಯಾರು ? ಏನು : -----
 - 24) ಅಷ್ಟ : ಪರಿಮಾಣ ವಾಚಕ : : ಹನ್ನೆರಡು : -----
 - 25) ಅಲ್ಲದೇ : ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯಗಳು : : ಅದುವೇ : -----
 - 26) ಬಿಡಿಸದಿದೇರ್ಡ : ಬಿಡಿಸದಿದ್ದರೇ : : ಪನ್ನಗೇ : -----
 - 27) ಸೈರಿಸದೆ : ಸಹಿಸಲಾರದೆ : : ಬಹುದಕ್ತಂ: -----
 - 28) ತಿಂದೆನು : ಭೂತಕಾಲ : : ತಿನ್ನವನು : -----
 - 29) ವಿದ್ವಾಂಸ : ಅನ್ವಯಾರ್ಥನಾಮ : : ಮನುಷ್ಯ : -----
 - 30) ಬರೆಯಲಿ : ವಿದ್ಯಾರ್ಥಕ : : ಬರೆದಾರು : -----

- ಉತ್ತರಗಳು :** 1) (ಸಿ) ಉದ್ಧರಣ 2) (ಎ) ಭಾವಸೂಚಕ 3) (ಬಿ) ನಾಕು 4) (ಎ) ತಾವು
- 5) (ಬಿ) ವ್ಯಾಪಾರಿ 6) (ಡಿ) ಧಾತು 7) (ಎ) ಓದರು 8) (ಡಿ) ಕೊಡು 9) (ಎ) ಹಾಡನು
- 10) (ಬಿ) ಕಟ್ಟರಿ 11) (ಡಿ) ಮುಟ್ಟು 12) (ಸಿ) ಬರೆಯದು 13) (ಎ) ಭಾವಸೂಚಕ 14) (ಸಿ) ಬೇಗನೆ
- 15) (ಸಿ) ಅರ್ಥವಿರಾಮ 16) ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ 17) ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮ 18) ನಿಷೇಧಾರ್ಥಕ
- 19) ಭೂತ ಕಾಲ 20) ಭಾವನಾಮ 21) ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ 22) ಅನ್ವಯಾರ್ಥನಾಮ
- 23) ಪ್ರತಿಶ್ಲಾಫ್ರಕ ಸರ್ವನಾಮ 24) ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ 25) ಅವಧಾರಣಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ 26) ಹಂಸುರಿಗೆ
- 27) ಬರುವುದಕ್ಕೂ 28) ಭೇವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ 29) ರೂಢನಾಮ 30) ಸಂಭಂಧನಾರ್ಥಕ

21.ಭಂದಸ್ಸು

ಪದ್ಯರಚನೆ ನಿಯಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲ್ಲಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಭಂದಸ್ಸು.

ಪ್ರಾನ : ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನ ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ನಿಯತವಾಗಿ ಬರುವುದು ‘ಪ್ರಾನ.’

ಪ್ರತಿಪಾದದ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇಯ ಸ್ವರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರ ಬಂದರೆ ಆದಿಪ್ರಾನ.

ಹಾದದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾನ.

ಹಾದದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಮಧ್ಯಪ್ರಾನ (ಒಳಪ್ರಾನ)

ಯತಿ : ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಉಸಿರು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಥಳ ‘ಯತಿ’

ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಅಥವಾ ಹಾಡುವಾಗ ಅಥವ್ಯಕ್ತಿ ಲೋಪಬಾರದಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ‘ಯತಿ’ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗಣಗಳು : ಗಣ ಎಂದರೆ ‘ನುಂಪು’ ಅಥವಾ ‘ಸಮೂಹ’ ಎಂದಫೂ. ಭಂದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ‘ಗಣ’ ಎಂದರೆ ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಾತ್ರೆ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಅಥವಾ ಅಂಶಗಳ ಗುಂಪು ಎಂದಫೂ.

- ♣ ಅಕ್ಷರಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣ ಅಕ್ಷರಗಣ.
 - ♣ ಮಾತ್ರೆಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದೊಂದಿಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣ ಮಾತ್ರಾಗಣ.
 - ♣ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುವ ಗಣವನ್ನು ಅಂಶಗಣ.
- ಅಂಶಗಣದಲ್ಲಿ 3 ವಿಧ - (ಬ್ರಹ್ಮ (2ಅಂಶ), ವಿಷ್ಣು (3ಅಂಶ), ರುದ್ರ (4ಅಂಶ))

ಅಕ್ಷರಗಣ

ಮೂರು ಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವೇ ಅಕ್ಷರಗಣ.

ಅಕ್ಷರಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವಿಧದ ಗಣಗಳಿವೆ.

ಯಂತ್ರಾಜಭಾನಸ ಲಗಂ

ಗಣಗಳು	ಮಾತ್ರಾವಿನಾ೦ಸ	ಗಣಗಳು	ಮಾತ್ರಾವಿನಾ೦ಸ
1) ಯಗಣ	U - -	5) ಜಗಣ	U - U
2) ಮಗಣ	- - -	6) ಭಗಣ	- U U
3) ತಗಣ	- - U	7) ನಗಣ	U U U
4) ರಗಣ	- U -	8) ಸಗಣ	U U -

ಯರು ಲಘು ಮೂಲಿರೆ	ಮ - ನ - ಗಣ ।
ಯರು ಲಘು ವೋದಲಿರೆ	ಭ - ಯ - ಗಣಮೆಂಬರ್ ॥
ಯರು ಲಘು ನಡುವಿರೆ	ಜ - ರ - ಗಣ ।
ಯರು ಲಘು ಕೊನೆಯಿರೆ	ನ - ತ - ಗಣ ಮತ್ತುಂ ॥

ಮಾತ್ರಾಗಣ

- ೨ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಛರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು ‘ಮಾತ್ರೆ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ೨ ಮಾತ್ರೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ‘ಗಣ’ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ‘ಮಾತ್ರಾಗಣ’
- ೨ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಏದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಗಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು.
- ೨ ಮಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳು: 1) ಗುರು 2) ಲಘು
- ಒಂದುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರ ‘ಲಘು’ ಜಿಹ್ವೆ ‘ಅ’
- ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚುಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ‘ಗುರು’ ಜಿಹ್ವೆ ‘-’.

ಪ್ರಸ್ತಾರಹಾಕುವುದು(ಲಘು-ಗುರು ಹಾಕುವುದು)

- ✓ ಕ್ರಾಸ್ಟಸ್ಟರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಾಸ್ಟಸ್ಟರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಲಘು ಆಗುತ್ತವೆ.(U) * (ಶಿಥಿಲದಿಕ್ತೆ)
- ✓ ದೀಫ್‌ಸ್ಟರಗಳು ಮತ್ತು ದೀಫ್‌ಸ್ಟರಸಹಿತ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಒತ್ತಕ್ಕರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಅನುಸ್ತಾರ ಅಥವಾ ವಿಸರ್ಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಷಟ್ಟದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಕೊನೆ ಅಕ್ಷರ ಲಘು ಇದ್ದರೂ ಗುರು (-) ಆಗುತ್ತವೆ.

ಕ್ಷ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕಿ, ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಭಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ
 - ಶ್ರುತ್ಯಾರ 1 ಅಂತ
 - ಗಣ ವಿಭಾಗ 1 ಅಂತ
 - ಭಂದಸ್ಸಿನ ಹೆಸರು 1 ಅಂತ
 - ಚರ್ಮ 3 ಅಂತರಿಗೆ

ಕಂಡಪದ್ಯ

(2016 ಜೂನ್)

ಲಘುಗಳು:

- ಇದು ನಾಲ್ಕು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ - ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗೆ ಒಂದೊಂದು ಗಣ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು.
- ಒಂದು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನಾಗಿದ್ದು, ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಮೂರು ಮೂರು ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

ಇಲ್ಲದು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಎಡ್ಡೆಯ ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

ಭಂದಸ್ಪು ಗುರುತಿಸಲು ಇಲ್ಲದ ನಾಲುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ :

ಉತ್ತರ	U U -	U U -		
ಅತಿಕುಟಿ	ಲ ಮನಂ	ಧನಲು		
U U -	- -	U - U	U U -	U U -
ಬ್ರಹ್ಮಯೊಂ	ದಂದು	ಷಟ್ಬುಧ್ವಿ	ಸುಡಿದ	ಮಸಿಯೊಂ

4	4	4		12
4	4	4	4	4

ಭಂದಸ್ಪು – ಕೆಂದ ಪಂಡ್ಯ

4	4	4		=12
- U U	- U U	- U U		
ಮಟ್ಟಿದ	ನೂರ್ವರು	ಮೇನ್ನೊಡ		12
4	4	4	4	4
- U U	- U U	U - U	- U U	- -
ಪ್ರಟ್ಟಿದ	ನೂರ್ವರು	ಮಿದಿಚೆ	ಸತ್ಯೋಡೆ	ಕೋಪೊ
				20

ಭಂದಸ್ಪು – ಕೆಂದ ಪಂಡ್ಯ

4	4	4		= 12
- -	U - U	U U -		
ಅಂತೆಂ	ಬನಾಗೇ	ಹಿರಿದುಂ		
4	4	4		
- -	- -	U - U	- -	U U -
ಭಾರ್ವಿಂತುದ	ಲೇಂ ದೇಂಂ	ಣನೆಂಬ	ನೇಂ ತಾ	ವೆನೆ ವೇ

ಭಂದಸ್ಪು – ಕೆಂದ ಪಂಡ್ಯ

4	4	4	$= 12$
- ಉ ಉ	ಉ - ಉ	- ಉ ಉ	
ಕಾದದಿ	ರೆನ್‌ಜ್ಞ	ಪಾಂಡವ	
4	4	4	$= 12$
--	--	ಉ - ಉ	ಉ ಉ ಉ
ರಾದರ್ಶ	ಮೇಣಂ	ದಿನೋಂದೆ	ಸಮರದೊ
			ಇಂ ಮೇ

ಭಂದಸ್ತು— ಕಂದ ಪಡ್ಡೆ

↓ ಅಭಾಷಣಕ್ಕಾಗಿ.....

ಮತಿಗೆಟ್ಟು ತಸ್ಕರಸಾಯ

ನೃತ್ಯ ಬಲಂ ಎನಿಪ ವಾಕ್ಯವಂ ನೆನೆಯುತ್ತುಂ

ನೆಲಕಿಂಬೆನೆಂದು ಬಗೆದಿರೆ

ಚಲಕಿಂಬೆ ಪಾಂಡುಸುತ್ತರೋಳೀನೆಲನಿದು ಪಾ

ಷಟ್ಪದಿ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು

▽ ಆರು ಸಾಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ.

▽ ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮೂರು ಮತ್ತು ಅರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಷಟ್ಪದಿ ವಿಧಗಳು

ಶರ್, ಕುಸುಮ, ಭೋಗ, ಭಾವಿನಿ, ಪರಿವರ್ಥನಿ ಮತ್ತು ವಾರ್ಧಕ

ಭಾವಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ

ಲಕ್ಷಣ :

- Y - ಆರು ಸಾಲುಗಳೀರುತ್ತವೆ.
- Y - ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಏದನೇಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೀಯ ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೀಗಳು ಬರುವ ಹಾಗೆ (3 | 4 | 3 | 4) ತಲಾ ಎರಡೆರಡು ಗಣಗಳು ಗಣಗಳೀರುತ್ತವೆ.
- Y - ಮೂರು ಮತ್ತು ಅರನೇಯ ಪಾದಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮನಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾತ್ರೀಯ ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರೀಗಳು ಬರುವ ಹಾಗೆ (3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 4) ತಲಾ ಮೂರು-ಮೂರು ಗಣಗಳೀರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ.

* ಪರಿಶೈಯಲ್ಲಿ ಭಂದಸ್ಪು ಗುರುತಿಸಲು ಮೂರು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ :

3	4	3	4	=14
- U	- U U	- U	U U U U	
ಮುಕ್ಕೆ	ಳ್ಳೇವರೋ	ಜಾನು	ಹಿರಿಯನು	
3	4	3	4	=14
- U	- U U	- U	- -	
ತಕ್ಕೆ	ಮಾತೇಯೆ	ಮಾತು	ಸಂದೇ	
3	4	3	4	
3	4	3	4	ಗು =21+ಗುರು
- U	U U -	U U U	U U -	
ಹಕ್ಕೆ	ನೆಲೆಯಿ	ಲ್ಲದುನಿ	ಲಲಿಥಾ	
			ರುಣಿಯೆ	ಬಯಸುವ
				ರೆ

ಭಂದಸ್ಪು— ಭಾವಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ

* ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ್ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಹೊಂದೆ ನೀನು ಪಂಡ್ಯಗಳ ಉದಾಹರಣೆ ಹೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ಭಾವಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ ಉದಾಹರಣೆ :

3	4	3	4	=14	(2016 ಮಾರ್ಚ್)
- U	- -	-U	- -		
ನಿನು	ಹೇಳ್ತಿ	ಕೆಣ	ಚಿತ್ತ		
3	4	3	4	=14	
- U	- U U	U U U	- -		
ಗಳ್ಲಿನಿ	ಯಾವುದು	ಮನಕೆ	ಕುಂತೀ		
3	4	3	4	3	4
ಸುನು	ಗಳ ಬೆಸ್	ಕೈಸಿನಿ	ಕೊಂಬುದು	ಸೇರ	ದೇನಿನ
ಘಂಡಸ್ಪು— ಭಾವಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ				1ಗುರು	=21+ 1ಗುರು

3	4	3	4	=14	
U U U	- U U	- U	- U U		
ಇನತ್	ನೂಜನ್	ಕೂಡೆ	ಮೈದುನ		
3	4	3	4	=14	
U U U	U U U U	U U U	U U U U		
ತನದ	ಸರಸವ	ನೆಸಗಿ	ರಥದೊಳು		
3	4	3	4	3	4
ಧನುಜ	ರಿಪು ಬರ	ಸೆಳೆದು	ಕುಳಿರಿ	ಸಿದನು	ಹೀತದ ಲಿ
ಘಂಡಸ್ಪು— ಭಾವಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ				1ಗುರು	=21+ 1ಗುರು

↓ ಅಭಾಷಣ್ಯಾಗಿ

ಮಾರಿಗೊತ್ತಣವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ

ಭಾರತವು ಚತುರಂಗ ಬಲದಲಿ

ಕೌರವನ ಖುಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದಲಿ ಸುಭಟಕೋಟಿಯನು

ಭೇದವಿಲ್ಲೆ ಕಣ ನಿರ್ವಹಣು

ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳಗೆ ಸಂ

ವಾದಿಸುವಡನ್ವಯಕೆ ವೋದಲೆರಡಿಲ್ಲ ನಿನಾಂಜೆ

ವಾಧ್ಯಕ ಷಟ್ಪದಿ

ಲಕ್ಷಣ :

- ♣ ಅರು ಸಾಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ
 - ♣ ಒಂದು, ಎರಡು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಬದನೆಯ ಪಾದಗಳು ಮಾತ್ರಾಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಎದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗಣಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಾ ಇರುತ್ತವೆ.
 - ♣ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದು ಎದು ಮಾತ್ರೆಗಳ ಆರಾರು ಗಣಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದದಲ್ಲಾ ಇದ್ದು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತದೆ.
- * ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಂದಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಲು ಮೂರು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- * ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ‘ವೀರಲವ’ ಪದ್ಯಗಳ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ‘ವಾಧ್ಯಕ ಷಟ್ಪದಿ’.

5 5 5 5 =20

- U -	- UU	UUU UU	- - U
ಉರ್ವಿಯೋಳ್ಳಿ	ಕೌಸಲ್ಯೆ	ಪಡೆದ ಕುವ	ರಂ ರಾಮ

5 5 5 5 =20

- U -	- U -	UU - U	UUU U U
ನೊಂದನೇ	ವೀರನಾ	ತನ ಯಜ್ಞ	ತುರಗಮಿದು

5 5 5 5 5 5 1ಗುರು =30+1ಗುರು

- U UU	- U -	- U -	UUU -	- U -	UU U -	-
ನಿರ್ವಹಿಸ	ಲಾಭರಾ	ರಾದೊಡಂ	ತಡೆಯಲೆಂ	ದಿದ್ರಿಂ	ಖನ ಹನೋ	ದಿ

ಭಂದಸ್ಸು - ವಾಧ್ಯಕ ಷಟ್ಪದಿ

ಎತ್ತಣ ತುರಂಗಮಿದು ಹೊಸ್ಕು ಪ್ರೋದೋಷವುಂ

ತೊತ್ತುಳ್ಳದುಳಿದುದು ವಾಲ್ಯೇಕಿಮುನಿನಾಥನೇ

ಹೊತ್ತುಮಾರ್ಪುದೆಂದೆನಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಹೋದನಬ್ಧಿಪಂ ಕರೆಸಲಾಗಿ

ವೃತ್ತಗಳು

ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆನುಗೊಬಿಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಗಳು.

ಆರು ಖ್ಯಾತ ಕನಾಂಟಿಕ ವೃತ್ತಗಳಿವೆ.

ಖ್ಯಾತ ಕನಾಂಟಿಕ ವೃತ್ತಗಳು

1) ಉತ್ತುಲ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ	3) ಸ್ವಗ್ರಾ ವೃತ್ತ	5) ಶಾದೂಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ
2) ಚಂಪಕ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ	4) ಮಹಾಸ್ವಗ್ರಾ ವೃತ್ತ	6) ಮತ್ತೇಭ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ

* ಆರು ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪದ್ಯ

ಗುರುಪ್ರೋಂದಾದಿಯೋಜುತ್ಪಲಂ ಗುರುಮೋದಲ್ ಮೂರಾಗೆ ಶಾದೂಲಮಾ

ಗುರುನಾಲ್ಯಾಗಿರಲಂತು ಸ್ವಗ್ರಾ ಲಫು ದ್ವಾಂದ್ವಂ ಗುರುದ್ವಾಂದ್ವಮಾ

ಗಿರೆ ಮತ್ತೇಭ ಲಫುದ್ವಯ ಶ್ರಿಗುರುವಿಂದಕ್ಕುಂ ಮಹಾಸ್ವಗ್ರಾ

ಹರಿಣಾಕ್ಷೀ, ಲಫು ನಾಲ್ಕು ಚಂಪಕಮಿವಾಸುಂ ಖ್ಯಾತಕನಾಂಟಿಕಂ

ವೃತ್ತಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- * ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿರುತ್ತವೆ.
- * ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಗಳಿಗಳ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಸಾಲುಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- * ಆದಿಪ್ರಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಹರಿಣೈಯಲ್ಲಿ ಭಂಡಸ್ಸು ಗುರುತಿಸಲು ಒಂದು ಸಾಲನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ.

1. ಉತ್ತಲಮಾಲಾವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- 20 ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ
- 28 ಮಾತ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ.
- ಭ, ರ, ನ, ಬ, ಭ, ರ, ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರು ಇರುತ್ತವೆ.
- ಪಾದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. (ಗುರು ಒಂದು ಆದಿಯೊಳ್ಳಿ ಉತ್ತಲಂ)

(20 ಅಕ್ಷರಗಳು / 28 ಮಾತ್ರಗಳು / ‘ಭರನಭಭರ’ಲಗ ಗಣಗಳು / ಪಾದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ – [ಗುರು])

ಉದಾಹರಣೆ :-

ಮೇದಿನಿಯಂ ಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಪರ್ವಿದುದಾತ್ತ ನಭೋವಿಭಾಗಮಾ

ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲಗ
- ಬಬ	- ಉ -	ಬಬಬ	- ಉ ಉ	- ಬಬ	- ಉ -	ಉ -
ಮೇದಿನಿ	ಯಂ ಕ್ರಮ	ಕ್ರಮದೆ	ಪರ್ವಿದು	ದಾತ್ತನ	ಭೋವಿಭಾ	ಗಮಾ

ಭಂದಸ್ಸು– ಉತ್ತಲ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ

ಎನ್ನಣಗಾಳನೆನ್ನಣಗದಮ್ಮನನಿಕ್ಕಿದ ಪಾಥಂಭೀಮರು

ಜ್ಞನ್ನೆನ

ಭ	ರ	ನ	ಭ	ಭ	ರ	ಲಗ
- ಬಬ	- ಉ -	ಬಬಬ	- ಉ ಉ	- ಬಬ	- ಉ -	ಉ -
ಎನ್ನಣ	ಗಾಳನೆ	ನ್ನಣಗ	ದಮ್ಮನ	ನಿಕ್ಕಿದ	ಪಾಥಂಭೀ	ಮರು

ಜ್ಞನ್ನೆಮ್ಮೆ

ಭಂದಸ್ಸು– ಉತ್ತಲ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ

ಚಾಗದ ಭೋಗದಕ್ಕರದಗೇಯದ ಗೊಟ್ಟಿಯಲಂಬಿನಿಂ ಪುಗಳೆ

2. ಚಂಪಕ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- * 21 ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * 28 ಮಾತ್ರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * ನ, ಜ, ಭ, ಜ, ಜ, ರ ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- * ಪಾದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ 4 ಲಫು ಬರುತ್ತದೆ. (ಲಫು ನಾಲ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಚಂಪಕಂ)

{ 21 ಅಕ್ಷರಗಳು / 28 ಮಾತ್ರಗಳು / ‘ನಜಭಜಜಜರ’ ಗಣಗಳ / ಪಾದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ **ಉಉಉ** (ನಾಲ್ಕು ಲಫು) }
ಉದಾಹರಣೆ :-

1) ಖಳನೊಳವಿಂಗೆ ಕುಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬವೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನದೊಂ

ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
ಉಉಉ	ಉ - ಉ	- ಉ ಉ	ಉ - ಉ	ಉ - ಉ	ಉ - ಉ	- ಉ -
ಖಳನೊಳ	ಳವಿಂಗೆ	ಕುಪ್ಪೆ ವ	ರಮೆಂಬ	ವೋಲಾಂಬ	ರಮುಂಟೆ	ನಿನ್ನದೊಂ

ಘಂಡಸ್ಸು - ಚಂಪಕ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ

2) ತಳವೆಳಗಾಗೆ ಕಟ್ಟಿಸದೆ ಮಾಣ್ಣಾಡೆ ಕೆಮ್ಮನೆ ಮೀಸೆವೋತ್ತೆನೇ

ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
ಉಉಉ	ಉ - ಉ	- ಉ ಉ	ಉ - ಉ	ಉ - ಉ	ಉ - ಉ	- ಉ -
ತಳವೆ	ಳಗಾಗೆ	ಕಟ್ಟಿಸು	ದೆ ಮಾಣ್ಣಾ	ಡೆ ಕೆಮ್ಮನೆ	ನೆ ಮೀಸೆ	ವೋತ್ತೆನೇ

ಘಂಡಸ್ಸು - ಚಂಪಕ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ

ಒಡವೆಯನಧಿಗಿತ್ತೇನವನೀತಳಮಂ ಗುರುಗಿತ್ತೇನೀಗಳೊಂ

ನೆಱೆಗೊಳೆ ಕುಂಭಸಂಭವನನಾ ದ್ಯುಪದಂ ಕಡುಸಿಗ್ನ್ ಮಾಡಿದಂ

3.ಸ್ರುಗ್ಂಡ್ರಾ ವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- * 21 ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * 33 ಮಾತ್ರೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * ಮ,ರ,ಭ,ನ,ಯ,ಯ,ಯ ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- * ಹಾದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ 4 ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ. (ಗುರುನಾಲ್ಯಾಗಿರಲಂತು ಸ್ರುಗ್ಂಡ್ರೆ)

{ 21 ಅಕ್ಷರಗಳು / 33 ಮಾತ್ರೆಗಳು / ‘ಮರಭನಯಯಯ’ಗಣಗಳ / ಹಾದದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ---- (ನಾಲ್ಯ ಗುರು) }

ಸೂಜ್ಯೋಸೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಬಿಲ್ಲಂರಥದ ಕುದುರೆಯಂಸೂತನಂಬಂಡಿಸುತ್ತಾ

ಮ	ರ	ಭ	ನ	ಯ	ಯ	ಯ
- - -	- U -	- BB	UUU	U - -	U - -	U - -
ಸೂಜ್ಯೋಸೆ	ಚ್ಚೆಚ್ಚುಬಿ	ಲ್ಲಂರಥ	ದಕುದು	ರೆಯಂಸೂ	ತನಂಬಂ	ಡಿಸುತ್ತಾ

ಭಂಧಸ್ಸು :ಸ್ರುಗ್ಂಡ್ರಾ ವೃತ್ತ

4) ಮಹಾಸ್ವರ್ಗರಾ ವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- * 22 ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * 33 ಮಾತ್ರೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * ಸ,ತ,ತ,ನ,ಸ,ರ,ರ,ಗ ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- * ಹಾದದ ಅದಿಯಲ್ಲಿ 2 ಲನು 3 ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ. (ಲಘುದ್ವಯ ಶ್ರಿಗುರುವಿಂದಕ್ಕೂ ಮಹಾಸ್ವರ್ಗರಾ)

{22 ಅಕ್ಷರಗಳು /33 ಮಾತ್ರೆಗಳು /‘ಸತತನಸರರ ಗ’ಗಣಗಳ /ಹಾದದ ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರು } (2ಲನು3 ಗುರು)

ಇದುಚಕ್ರಪೂರ್ವಕ ಮಿಾಪ್ಲ್ಯಾಹಮನೊಡೆವದಟಿಂ ಹಾಥನಂ ತಾತನುಂಗೆಂ

ಸ	ತ	ತ	ನ	ಸ	ರ	ರ	ಗು
ಒ ಒ -	- - ಒ	- - ಒ	ಒ ಒ ಒ	ಒ ಒ -	- ಒ -	- ಒ -	-
ಇದುಚ	ಕ್ರಪ್ಲ್ಯಾಹ	ಮಿಾಪ್ಲ್ಯಾಹ	ಮನೊಡೆ	ವದಟಿಂ	ಹಾಥನಂ	ತಾತನುಂ	ಗೆಂ

ಭಂಧಸ್ಸು : ಮಹಾಸ್ವರ್ಗರಾ ವೃತ್ತ

5.ಶಾದೂಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ

ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- * 19 ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * 30 ಮಾತ್ರೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- * ಮ, ಸ, ಜ, ಸ, ತ, ತ, ಗ ಗಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- * ಹಾದದ ಅದಿಯಲ್ಲಿ 3 ಗುರು ಬರುತ್ತದೆ. (ಗುರುವೊದಲ್ಲೋ ಮೂರಾಗೆ ಶಾದೂಲಮಾ)

{ 19 ಅಕ್ಷರಗಳು / 30 ಮಾತ್ರೆಗಳು /‘ಮಸಜಿಸತತ ಗ’ಗಣಗಳ / ಹಾದದ ಅದಿಯಲ್ಲಿ - - - (ಮೂರು ಗುರು) }

ಉದಾಹರಣೆ :

ಮಾತಂಗಾ ಸುರವ್ಯೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹಡೆದುಂ ಬಿಲ್ಲಂಧನುವಿಂದ್ಯೇ ಗೆಂ

ಮ	ಸ	ಜ	ಸ	ತ	ತ	ಗು
- - -	ಒ ಒ -	ಒ - ಒ	ಒ ಒ -	- - ಒ	- - ಒ	-
ಮಾತಂಗಾ	ಸುರವ್ಯೇ	ರಿಯಲ್ಲಿ	ಹಡೆದುಂ	ಬಿಲ್ಲಂಧ	ನುವಿಂದ್ಯೇ	ಗೆಂ

ಭಂಧಸ್ಸು : ಶಾದೂಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ

6. ಮತ್ತೇಭ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವ್ಯತ್ತ

ಲಕ್ಷಣಗಳು :

- ✿ 20 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- ✿ 30 ಮಾತ್ರೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.
- ✿ ಸ,ಭ,ರ,ನ,ಮ,ಯ ಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘು ಮತ್ತು ಒಂದು ನುರು ಬರುತ್ತದೆ.
- ✿ ಹಾದದ ಅದಿಯಲ್ಲಿ 2 ಲಘು 2 ನುರು ಬರುತ್ತವೆ. (ಲಘು ದ್ವಂದ್ವಂ ನುರುದ್ವಂದ್ವಮಾಗಿರೆ ಮತ್ತೇಭ)
(20 ಅಕ್ಷರಗಳು/30 ಮಾತ್ರೆಗಳು/ 'ಸಭರನಮಯ' ಲಗ ಗಣಗಳು/ಹಾದದ ಅದಿಯಲ್ಲಿ **UU--**)

ಉದಾಹರಣೆ :-

ಕೆರೆಯಂ ಕಟ್ಟಿಸು ಬಾವಿಯಂ ಸವೆಸು ದೇವಾಗಾರಮಂ ಮಾಡಿಸ'

ಜ್ಞರೆಯೋಳಿ

ಸ	ಭ	ರ	ನ	ಮ	ಯ	ಲಗ
U U -	- U U	- U -	U U U	- - -	U - -	U -
ಕೆರೆಯಂ	ಕಟ್ಟಿಸು	ಬಾವಿಯಂ	ಸವೆಸು	ದೇವಾಗಾ	ರಮಂ ಮಾ	ಡಿಸ
ಜ್ಞರೆ						

ಭಂದಸ್ಸು - ಮತ್ತೇಭ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವ್ಯತ್ತ

ಭಂದಸ್ಸುಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಭಂದಸ್ಸು	ನಾಲುಗಳು	ಭಂದಸ್ಸು ಗುರಿತಿಸಲು ನೀಡುವ ನಾಲುಗಳು	ಅಕ್ಷರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೊದಲ ನಾಲು	ಮಾತ್ರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂರಾರ್ಥ	ಗಣಗಳು (ಲ-ಲಘು, ಗ-ಗುರು) ಮೂರಾರ್ಥ	ಹಾದದ ಅದಿಯ ಲಕ್ಷಣ	ನಾಗವಮನ ಪ್ರಕಾರ ಹಾದದ ಆದಿ ಸೂತ್ರ
ಕಂಡ	4	2		12 20	4/4/4 4/4/4/4/4		
ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ	6	3		14 14 21+ 1ಗುರು	3/4/3/4 3/4/3/4 3/4/3/4/3/4/- (1ಗುರು)		
ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿ	6	3		20 20 30+ 1ಗುರು	5/5/5/5 5/5/5/5 5/5/5/5/5/5/- (1ಗುರು)		

ಶಾಂತಕಣಾರ್ಚಿಕ ವೃತ್ತಗಳು

ಉತ್ತೇಳ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ	4	1	20	28	‘ಭರನಭಭರ’ ಲಗ	- (ಗುರು)	ಗುರುಪೋಂದಾದಿಯೋಳುತ್ಪಳಂ
ಚಂಪಕ ಮಾಲಾ ವೃತ್ತ	4	1	21	28	‘ನಜಭಜಜಜರ’	UUUU	ಲಘು ನಾಲ್ಕು ಚಂಪಕಮಾ
ಸ್ರಗ್ಧರಾ ವೃತ್ತ	4	1	21	33	‘ಮರಭನಯಯಯ’	- - - -	ಗುರುನಾಲಾಗ್ಗಿರಲಂತು ಸ್ರಗ್ಧರೆ
ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾ ವೃತ್ತ	4	1	22	33	‘ಸತತನಸರರ’ ಗ	UU- - -	ಲಘುದ್ವಯ ತ್ರಿಗುರುವಿಂದಕ್ಕುಂ ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರಾ
ಶಾದೂಲ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ	4	1	19	30	‘ಮಸಜಸತತ’ ಗ	- - -	ಗುರುಮೋದಲ್ ಮೂರಾಗೆ ಶಾದೂಲಮಾ
ಮತ್ತೇಭ ವಿಕ್ರೀಡಿತ ವೃತ್ತ	4	1	20	30	‘ಸಭರನಮಯ’ ಲಗ	UU - -	ಲಘು ದ್ವಾಂದ್ವಂ ಗುರುದ್ವಾಂದ್ವಮಾ ಗಿರೆ ಮತ್ತೇಭ

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಕ್ಷಣಿಕೆ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಪೂರ್ಣ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪಯೋಹ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಪ್ರಾಗಿಕ್ಕಿರುವ ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಮೂರು ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

- 1) ಕಂಡಪಡ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಹಾದನಳ ಸಂಖ್ಯೆ :
ಎ) 4 ಬಿ) 6 ಸಿ) 3 ಡಿ) 1
- 2) ಭಾವಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯ ಹೊದಲ ಸಾಲಿನ ಮಾತ್ರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ :
ಎ) 31 41 21 4 ಬಿ) 41 41 41 4 ಸಿ) 31 41 31 4 ಡಿ) 51 51 51 5
- 3) ಅಕ್ಷರಗಳ ಗಣ ಹೊಂದಿರುವ ಭಂಡನ್ನು :
ಎ) ಕಂದ ಬಿ) ಷಟ್ಪದಿ ಸಿ) ವೃತ್ತಗಳು ಡಿ) ರಗಳೆ
- 4) ಗುರು ಲಘು ಹೊದಲೀರೆ :
ಎ) ಮನಗಣ ಬಿ) ಭಯಗಣ ಸಿ) ಜರಗಣ ಡಿ) ಸತಗಣ
- 5) ಗುರುಪೂರ್ವಾದಾದಿಯೋಳಿ :
ಎ) ಉತ್ಪಾದಿ ಬಿ) ಚಂಪಕ ಸಿ) ಮತ್ತೊಳಿ ಡಿ) ಸ್ವರ್ಗಾರ್ಥಾದಾದಿ
- 6) ಕಂದ : ನಾಲ್ಕು ಸಾಲು : : ಷಟ್ಪದಿ : _____
- 7) ಗುರು ಲಘು ಮೂರಿರೆ : ಮನಗಣ : : ಗುರುಲಘು ಕೊನೆಯಿರೆ : _____
- 8) ಕಂಡಪಡ್ಯ : ಮಾತ್ರಗಣ : : ಉತ್ಪಾದಾದಾದಿಯೋಳಿ : _____
- 9) ಅಕ್ಷರ : ಭಗಣ : : ಬಲ್ಲಯ್ಯ : _____
- 10) ಲಘುದ್ವಯ ಶ್ರೀಗುರುವಿಂದಕ್ಕುಂ: ಮಹಾಸ್ವರ್ಗಾರ್ಥಾದಾದಿಯೋಳಿ : _____
- 11) ಒಡವೆಯನಿಧಿಗಿತ್ತೇನವನೀತಳಮಂ ಗುರುಗಿತ್ತೇನೀಗಳೊಂ

ಅಥವಾ

ನೆಲಕಿಂಬೆನೆಂದು ಬಗೆದಿರೆ
ಚಲಕಿಂಬೆ ಹಾಂಡುಸುತ್ತೋಳೀನೆಲನಿದು ಹಾ

- 12) ತೆಗೆದುತ್ತಿರೀಯಮಂ ಮುರಿದು ಕುದುರೆಯ ಗಳಕೆ
ಬಿಗಿದು ಕದಳೀದ್ದುಮಕೆ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲೇ ಮುನಿಸುತ್ತರ್ಥ
ಮಿಗೆ ನಡುಗಿ ಬೇಡಬೇಡರನುಗಳ ವಾಜಿಯಂ ಬಿಡು ಬಡಿವರೆಮ್ಮೆನೆನಲು

ಅಥವಾ

ಕೊರಳ ಸೆರೆ ಹಿಗ್ಗಿದವು ದೃಗುಜಲ
ಉರವಣಿಸಿ ಕಡು ನೊಂದನಕಟ್ಟಾ
ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ

- ಉತ್ತರಗಳು : 1) ಎ) 4 2) ಸಿ) 31 41 31 4 3) ಸಿ) ವೃತ್ತಗಳು 4) ಬಿ) ಭಯಗಣ
5) ಎ) ಉತ್ಪಾದಿ 6) ಅರು ಸಾಲು 7) ಸತಗಣ 8) ಅಕ್ಷರಗಣ 9) ತಗಣ 10) ಚಂಪಕ

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ: ವಿವಿಧ ಸ್ವಧಾರ್ತಕು
ಪರೀಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಗೆ ಉಚಿತ
ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ತಯಾರಿಯ
ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಧ್ವನಿಯೆ
& ಆತ್ಮಸ್ಥಾಯೆ ಜೊತೆಗೆ ನೈತಿಕ
ಬೆಂಬಲ (Moral Support) ನೀಡಬಲ್ಲ
ಸಂದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ & Job News & latest
updatesಗಳಿಗಾಗಿ ಈಗಲೇ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ್
ಜಿ ಬೆಳ್ಳಬ್ಬಿ ಸರ್ ರವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ
"ಎಸ್ ಆರ್ ವೆಲ್ಲ್‌ಎ ಟೆಲಿಗ್‌ಎಂ ಗ್ರಾಂ"
ಗೆ Join ಆಗಿ, ಇದೆರಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ
ಒಂದು ಲಕ್ಷ(1,10,000)ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ
ಸ್ವಧಾರ್ತಿಗಳು Join ಆಗಿದ್ದಾರೆ, ನೀವು
join ಆಗಲು [9538781570](#)ಗೇಲಿಂಕ್
ಕೆಳುಹಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿ ವಾಟ್‌ಪ್ರೋ/
ಟೆಲಿಗ್‌ಎ ನಿಂದ ಒಂದು ಮೇಸೇಜ್ ಮಾಡಿ
ಲಿಂಕ್ ಕೆಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ.!!

11)

ನ	ಜ	ಭ	ಜ	ಜ	ಜ	ರ
ಉಂಪ	ಉ - ಉ	- ಉ ಉ	ಉ - ಉ	ಉ - ಉ	ಉ - ಉ	- ಉ -
ಒಡವೆ	ಯನಧ್ವ	ಗತ್ತೆನ	ವನೀತ	ಇಮಂ ನು	ರುಗಿತ್ತೆ	ನೀಗಳೊಂ

ಭಂದಸ್ಸು - ಚೆಂಪಕ ಮಾಲಾ ವ್ಯತ್ತ

ಅಥವಾ

4	4	4	= 12
ಉಂಪು	ಉ - ಉ	ಉಂಪು	
ನೆಲಕಿಣಿ	ವೆನೆಂದು	ಬಗೆದಿರೆ	
4	4	4	= 12
ಉಂಪು	- -	ಉ ಉ ಉ	- ಉ ಉ
ಚಲಕಿಣಿ	ವೆಂ ಷಾಂ	ಡುಸುತರೋ	ಇಂನೆಲ
			ನಿದು ಷಾ

ಭಂದಸ್ಸು - ಕೆಂದ ಹಂಡ್ಯ

12)

5	5	5	5	=20
ಉ ಉ - ಉ	- ಉ -	ಉ ಉ ಉ ಉ	ಉ ಉ ಉ ಉ	
ತೆಗೆದುತ್ತ	ರೀಯಮಂ	ಮುರಿದು ಕುದು	ರೆಯ ಗಳಕೆ	
5	5	5	5	=20
ಉ ಉ ಉ	- ಉ ಉ	- - ಉ	ಉ ಉ -	
ಬಿಗಿದುಕದ	ಇಂದ್ರಮಕೆ	ಕಟ್ಟಲ್ಪೆ	ಮುನಿಸುತರ್ಹ	
5	5	5	5	5
				5 1ಗುರು =30+1ಗುರು
ಉ ಉ ಉ	- ಉ -	ಉ ಉ ಉ	- ಉ -	ಉ ಉ ಉ ಉ
ಮಿಗೆ ನಡುಗಿ	ಬೇಡಬೇ	ಡರಸುಗಳ	ವಾಜಿಯಂ	ಬಿಡು ಬಡಿವ
				ರೆಮ್ಮನೆನ ಲು

ಭಂದಸ್ಸು - ವಾಧ್ಯಕ ಷಟ್ಕಿಡಿ

3 4 3 4 =14

U U U	U U -	U U U	U U UU
ಕೊರಳ್	ಸೇರೆ ಹಿ	ಗ್ರಿದವು	ದೃಗುಜಲ

3 4 3 4 =14

U U U	UU UU	- U	UU-
ಉರವ	ಒಂಸಿ ಕಡು	ನೋಂದ	ನಕಟಾ

3 4 3 4 3 4 1ಗುರು =21+ 1ಗುರು

U U U	UU -	- U	- UU	-U	U U U U	-
ಕುರುಪ	ತಿಗೆ ಕೇ	ಡಾಡು	ದೆಂದನು	ತನ್ನ	ಮನದೊಳ್ಳ	ಗೆ

ಭಂದಸ್ಸು : ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿ

ಅಲಂಕಾರಗಳು

ಕಾವ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ವ್ಯಜಿತ್ಯಗಳೇ ಅಲಂಕಾರಗಳು.

ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ‘ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ’, ಮತ್ತು ‘ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ’ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ.

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ

- ✓ – ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಪದಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರಾಸ, ಯಮಕ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕವಿತ್ತ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ.

* **ಅನುಪ್ರಾಸ** : ಅಕ್ಷರಗಳ ಅವೃತ್ತತೆಯೇ ಅನುಪ್ರಾಸ.

ಅನುಪ್ರಾಸವನ್ನು ವೃತ್ತಕ್ರಮಪ್ರಾಸ ಮತ್ತು ಭೇಳಾನುಪ್ರಾಸ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮತ್ತೇ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

● **ವೃತ್ತಕ್ರಮಪ್ರಾಸ** :- ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳು ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇ ಮತ್ತೇ ಬಂದರೆ ಅಂದರೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ವೃತ್ತಕ್ರಮಪ್ರಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- “ಎಳಗಿಳಿಗಳ ಬಳಗಗಳು ನಳನಳಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಕಳವೆಯ ಎಳೆಯ ಕಾಳಿಗೆ ಎಳಿಸಿ ಬಂದವು”

● **ಭೇಳಾನುಪ್ರಾಸ** :- ಎರಡೆರಡು ವ್ಯಂಜನಗಳು ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಭೇಳಾನುಪ್ರಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:-

ಕೆಲದೊಳ್ಳಿ ಪ್ರಳೀಂದಿಯಿರೆ ಹೆ ।
ಬುದ್ಲಿ ಬಂದೊಡಮಂಜನಳ್ಳು ನೋಡಂನೋಡಂ ॥
ಚಲದಿಂ ಕಾಡಂಕಾಡಂ ।
ನಲೆ ಪಸಿವಂ ಮರೆದು ತಣೆದು ಬೇಡಂಬೇಡಂ ॥

* **ಯಮಕ** :- ಮೂರು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಪದವಾಗಲಿ, ಪದಭಾಗವಾಗಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಯದ ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಬಂದರೆ ಅದು ಯಮಕಾಲಂಕಾರ ವೇನಿಸುವುದು.

ಅಮಲ್ಲಿಳ್ಳಿ ನಯವಿಕ್ರಮಗುಣ ।
ದಮಲ್ಲಿಳ್ಳಿ ಸೃಷ್ಟಿಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಣತರವರಂ ॥
ಸಮರದೊಳಗ್ಗರ್ಜ ಶಾರ್ಯಂ ।
ಸಮರಸ ಸಂಪನ್ಮಾನಸುದಾರನವ್ವನ್ ॥

- * **ಚಿತ್ರಕೆವಿತ್ತ** :- ವೈಚಿತ್ರ್ಯಪೂರ್ವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಪದಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಹದ್ದುರಚಿಸುವುದು ಚಿತ್ರಕೆವಿತ್ತ . ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರೋಪ್ಯೇ ತಾಲವ್ಯ, ಏಕಾಷ್ಟ, ಧ್ವಂಕರ, ತ್ರಂಕರ, ಹಾರಬಂಧ, ಮುರಜಬಂಧ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ.

ಉದಾ: ನನ್ನನ ನನ್ನನ ನಿನ್ನನನ್ನನ

ಮನ್ನದ ಮನ್ನಿಯ ಅನ್ನದ ಚನ್ನನಿಂಬನ್

ಅಥಾಲಂಕಾರ

- ✓ - ಪದಗಳ ಅಥ ಚರ್ಮತಾತ್ಮಕದಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಅಥವಾ ಅಥದ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಅದನ್ನು ಅಥಾಲಂಕಾರ.

ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು

ಉಪಮೇಯ: ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಯಾವುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದು ಉಪಮೇಯ.

(ವರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ)

ಉಪಮಾನ : ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಮಾನವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಅದು ಉಪಮಾನ. (ವರ್ಣಿಸುವ ಪದ)

ಉಪಮ ವಾಚಕ : ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಪದ(ಅಂತೆ,ಪ್ರೋಲು,ಆಂಗ, ಹಾಂಗ)

ಸಾಧರಣ ಧರ್ಮ : ಗುಣ ಕ್ರಿಯೆಗಳು (ಉಪಮೇಯ - ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಗುಣಕ್ರಿಯೆಗಳ ಸಾಮೃತೆ)

ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಲಕ್ಷಣ : ಉಪಮಾ ಎಂದರೆ ಹೋಲಿಕೆ ಎಂದಧ್ರ. ಉಪಮೇಯ ಉಪಮಾನಗಳೊಳಗೆ ಉಪಮಾ (ಹೋಲಿಕೆ) ಇರುವ ಅಲಂಕಾರವೇ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

- 1) “ ನೀಚರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಹಾವಿಗೆ ಹಾಲೆರೆದಂತೆ ” (2016 ಮಾಜಿ) (2016 ಜೂನ್)
- 2) “ಭೀಮ ದುಯೋಧನರು ಮದಗಜಗಳಂತೆ ಹೋರಾಡಿದರು.”
- 3) “ ಮರನೇರಿದ ಮರೆಟನಂತೆ ”
- 4) “ ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದರೋ ಮುಂಗಾರಿ ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ”
- 5) “ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ ” (2016 ಜೂನ್)
- 6) “ ನೋಳವಿಂಗೆ ತಪ್ಪೆ ವರಮೆಂಬಪೂಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನ ದೊಂಡಳವು? ”
- 7) “ ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಕಮಲದಂತೆ ಅರಳಿತು ”

ఈ కేళగిన వాక్యదల్లియప అలంకారమన్న రేసరిసి, లక్ష్మణ బరేదు సమస్యలిసి.

01x 03 =03

అంశ వితరణ
అలంకారద రేసరు -1 అంశ
సమస్యలు -1 అంశ
లక్ష్మణ - 1 అంశ
ఒట్టు - 3 అంశగా

1) “నీచరిగే మాడిద ఉపకారమై కావిగే కాలేదంతే ” (2016 మాబో) (2016 జూన్)

అలంకార :– ఉపమాలంకార

ఉపమేయ :– నీచరిగే మాడువ ఉపకార

ఉపమాన :– కావిగే ఎరేద కాలు

ఉపమా వాచికి :– అంతే

సమాన ధంపు :– స్వప్తవాగిల్ల (ప్రయోజనవిల్ల)

సమస్యలు :– ఇల్లి ఉపమేయవాద నీచరిగే మాడిద ఉపకారమన్న ఉపమానవాద కావిగే ఎరేద కాలిగే పరస్పర హోలిసి వణిసలాగిదే.

లక్ష్మణ :– ఎరడు వస్తుగళిగిరువ సాదృశ్యసంపత్తన్న హోలిసి వణిసిదరే అదు ‘ ఉపమాలంకార ’

2) “భీమ దుయోఽధనరు మదగజగళంతే హోరాడిదరు”

అలంకార :– ఉపమాలంకార

ఉపమేయ :– భీమ దుయోఽధనరు

ఉపమాన :– మదగజగళు

ఉపమా వాచికి :– అంతే

సమాన ధంపు :– హోరాటి

సమస్యలు :– ఇల్లి ఉపమేయవాద భీమదుయోఽధనరన్న ఉపమానవాద మదగజగళిగే పరస్పర హోలిసి వణిసలాగిదే.

లక్ష్మణ :– ఎరడు వస్తుగళిగిరువ సాదృశ్యసంపత్తన్న హోలిసి వణిసిదరే అదు ‘ ఉపమాలంకార ’

3) “ ಮರನೇರಿದ ಮಕಟನಂತೆ ”

ಅಲಂಕಾರ :— ಉಪಮಾಲಂಕಾರ (ಉಪಮೇಯ ಲುಪ್ತೋಮಾಲಂಕಾರ)

ಉಪಮೇಯ :— ಲುಪ್ತವಾಗಿದೆ (ಮನಸ್ಸು)

ಉಪಮಾನ :— ಮರವೇರಿದ ಮಕಟ

ಉಪಮಾ ವಾಚಕ :— ಅಂತೆ

ಸಮಾನ ಧರ್ಮ :— ಚೆಂಚಲತೆ

ಸಮನ್ವಯ :— ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯಮೇಯ ಲುಪ್ತವಾಗಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಉಪಮೇಯ ಲುಪ್ತೋಮಾಲಂಕಾರ

ಲಕ್ಷಣ :— ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯಶ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ಅದು “ಉಪಮಾಲಂಕಾರ”

4) “ ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿದರೋ ಮುಂಗಾರಿ ಸಿಡಿಲ ಸಿಡಿದ್ದಾರಿ ”

ಉಪರಕಾರ :— ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :— ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿಯುವುದು

ಉಪಮಾನ :— ಮುಂಗಾರಿನ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವುದು

ಉಪಮಾ ವಾಚಕ :—ಹಾಂಗ

ಸಮಾನ ಧರ್ಮ :—ಸಿಡಿಯುವುದು

ಸಮನ್ವಯ :— ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಒಳಗಿನ ಮಂದಿ ಗುಂಡು ಹೊಡಿಯುವುದನ್ನು

ಉಪಮಾನವಾದ

ಮುಂಗಾರಿನ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷಣ :— ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯಶ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ಅದು “ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ”

5) “ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿದ್ದಾಗೆ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ್”

(2016 ಜೂನ್)

ಅಲಂಕಾರ :- ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಗುಂಡು ಸುರಿಯುವುದು

ಉಪಮಾನ :- ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವುದು

ಉಪಮಾ ವಾಚಕ :- ಹಾಂಗೆ

ಸಮಾನ ಧರ್ಮ :- ಸುರಿಯುವುದು

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಗುಂಡು ಸುರಿಯುವುದನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷಣ :- ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗಿರುವ ಸಾದೃಶ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ಅದು ‘ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ’

6) “ ನೊಳವಿಂಗೆ ತಪ್ಪೆ ವರಮಂಬವ್ರೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನ ದೊಂದಳವು? ”

ಅಲಂಕಾರ :- ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಆಂಬವ್ರೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನ ದೊಂದಳವು

ಉಪಮಾನ :- ನೊಳವಿಂಗೆ ತಪ್ಪೆ ವರಂ

ಉಪಮಾ ವಾಚಕ :- ಎಂಬವ್ರೋಲೆ

ಸಮಾನ ಧರ್ಮ :- ಸ್ವಷ್ಟಿಪಾಗಿಲ್ಲ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಆಂಬವ್ರೋಲಾಂಬರಮುಂಟೆ ನಿನ್ನ ದೊಂದಳವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ನೊಳವಿಂಗೆ ತಪ್ಪೆ ವರಂ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷಣ :- ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಗಿರುವ ಸಾದೃಶ್ಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ಅದು ‘ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ’

7) “ ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಕೆಮಲದಂತ ಅರಳಿತು ”

ಅಲಂಕಾರ :-

ಉಪಮೇಯ :-

ಉಪಮಾನ :-

ಉಪಮಾ ವಾಚಕ :-

ಸಮಾನ ಧರ್ಮ :-

ಸಮನ್ವಯ :-

ಲಕ್ಷಣ :-

ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಲಕ್ಷಣ:

- ↓ ಅತಿ ಸಾಮ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಉಪಮೇಯ ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿ ವರ್ಣಿಸಿದಾಗ ಅದು ‘ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ’ ವಾಗುತ್ತದೆ.
- ↓ ಉಪಮೇಯ-ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭೇದತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ.
- ↓ ಉಪಮೇಯ-ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲ ಅವೇರಡು ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ.

- 1) “ಅಳ್ಳಿರಿಯುತ್ತಿವ್ಯೇ ಎಷ್ಟು ಒಡಲಬೇಗೆಯ ಬೆಂಕಿಯುರಿ ನಿನ್ನನಿರಿಯದೆ ಹೇಳು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ”
- 2) “ ಮಾರಿಗೊತ್ತಾವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು ”
- 3) “ ಸೀತೆಯ ಮುಖಕುಲ ಅರಳಿತು.”

1. ಅಳ್ಳಿರಿಯುತ್ತಿವ್ಯೇ ಎಷ್ಟು ಒಡಲಬೇಗೆಯ ಬೆಂಕಿಯುರಿ ನಿನ್ನನಿರಿಯದೆ ಹೇಳು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ

ಅಲಂಕಾರ :- ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಒಡಲಬೇಗೆ

ಉಪಮಾನ :- ಬೆಂಕಿಯುರಿ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಅರ್ಥಾದ್ಯೈಯ ಪ್ರಚೆಗಳ ಒಡಲ ಬೇಗೆಯನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಬೆಂಕಿಯುರಿಗೆ ಅಭೇದವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷಣ :- ಉಪಮೇಯ ಮತ್ತು ಉಪಮಾನಗಳಿಗೆ ಅಭೇದತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು “ ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ ”.

2. “ಮಾರಿಗೊತ್ತಾವಾಯ್ತು ನಾಳಿನ ಭಾರತವು”

(2016
ಮಾರ್ಚ್)

ಅಲಂಕಾರ :- ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ನಾಳಿನ ಭಾರತ ಯುದ್ಧ

ಉಪಮಾನ :- ಮಾರಿಯ ಜೀತಣ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ನಾಳಿನ ಭಾರತ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಮಾರಿಯ ಜೀತಣಕ್ಕೆ ಅಭೇದವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷಣ :- ಉಪಮೇಯ ಮತ್ತು ಉಪಮಾನಗಳಿಗೆ ಅಭೇದತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು “ ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ ”.

3) “ ಸೀತೆಯ ಮುಖಕುಲ ಅರಳಿತು.”

ಅಲಂಕಾರ :-

ಉಪಮೇಯ :-

ಉಪಮಾನ :-

ಸಮನ್ವಯ :-

ಲಕ್ಷಣ :-

ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ

ಲಕ್ಷಣ: ಎರಡು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಸಾದ್ಯಶೈಲಿಯ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬಂದರೆ ಅದು ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ .

ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗತ್ತವಿಲ್ಲ; ಉಂಟಿ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ.

ಅಲಂಕಾರ :- ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ

ಉಪಮೇಯ :- ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗತ್ತವಿಲ್ಲ

ಉಪಮಾನ :- ಉಂಟಿ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಮಾತುಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗತ್ತವಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಉಪಮಾನವಾದ ಉಂಟಿ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ ಎರಡೂ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬುದು ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿದೆ

ಲಕ್ಷಣ: ಎರಡು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಸಾದ್ಯಶೈಲಿಯ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬಂದರೆ ಅದು ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ

ಅಭಾಸಕ್ಕೂಗಿ

ಉಪ್ಪಿಗಿಂತ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ ; ತಾಯಿಗಿಂತ ಬಂಧುವಿಲ್ಲ

ಉತ್ಸೈಕ್ಷಣಲಂಕಾರ

ಲ್ಯಾಂಡ್ : ಉಪಮೇಯವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ ಉತ್ಸೈಕ್ಷಣಲಂಕಾರ.

ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರವು ತೃಲೋಕ್ಕಳಷ್ಟೀಯ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಮಾಡಿಟ್ಟ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು.

ಅಲಂಕಾರ :- ಉತ್ಸೈಕ್ಷಣಲಂಕಾರ .

ಉಪಮೇಯ :- ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರ

ಉಪಮಾನ :- ರನ್ನಗನ್ನಡಿ

ಸಮನ್ವಯ :- ಉಪಮೇಯವಾದ ಅಚ್ಚೋದ ಸರೋವರವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ರನ್ನಗನ್ನಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಭಾವಿಸಿ (ಕಲ್ಪಿಸಿ) ವರ್ಣನೆಲಾಗಿದೆ.

ಲ್ಯಾಂಡ್ : ಉಪಮೇಯವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅಥವಾ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ ಉತ್ಸೈಕ್ಷಣಲಂಕಾರ.

❖ ಅಭಾಷಣಕ್ಕಾಗಿ

‘ ಸೀತೆಯ ಮುಖ ಕುಮಲಪೋ ಎಂಬಂತೆ ಅರಳಿತು ’

‘ ವಿದ್ಯಾಂಜನಾದ ಆತನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸರಸ್ವತಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಬೇಳಿಗಿದನು ’

ಅರ್ಥಾಂತರನ್ನಾಗಾಲಂಕಾರ

ಲ್ಯಾಂಡ್ :- ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆಮಾಡುವುದೇ ಅರ್ಥಾಂತರನ್ನಾಗಾಲಂಕಾರವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

‘ಆತನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದನು.ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ಲೇಕ್ಕಷೇ?’

ಅಲಂಕಾರ :- ಅರ್ಥಾಂತರನ್ನಾಗಾಲಂಕಾರ.

ಉಪಮೇಯ (ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯ) :- ಆತನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದನು.

ಉಪಮಾನ (ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ) :- ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ಲೇಕ್ಕಷೇ?

ಸಮನ್ವಯ :- ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ‘ಆತನು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದನು’ ಎಂಬ

ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ‘ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ಲೇಕ್ಕಷೇ?’ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆಲಾಗಿದೆ.

ಲ್ಯಾಂಡ್ :- ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆಮಾಡುವುದೇ ಅರ್ಥಾಂತರನ್ನಾಗಾಲಂಕಾರವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

‘ ಆತನು ಉಂಡಮನೆಗೆ ಕೇಡು ಬಗೆದನು. ಕೃತಜ್ಞರು ಏನನ್ನು ತಾನೆ ಮಾಡವುದಿಲ್ಲ ! ’

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಈ ಕೇಳಿಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಪೋಣ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಯೋಗ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ, ಕ್ರಮಾಕ್ಷರದೊಂದಿಗೆ ಪೋಣ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1) ಇದೊಂದು ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ :

ಎ) ಅನುಪ್ರಾಸ ಬಿ) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ಸಿ) ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ ಡಿ) ಉತ್ಪೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರ

2) ನಿರೋಪ್ಯೇಕ್ಷಾ ತಾಲವ್ಯ, ಎಕಾಕ್ಷರ, ದ್ವಾಕ್ಷರ, ತ್ರಾಕ್ಷರ, ಹಾರಬಂಧ, ಮುರಜಬಂಧ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಲಂಕಾರ :

ಎ) ಯಮಕ ಬಿ) ವೃತ್ತಾನು ಪ್ರಾಸ ಸಿ) ಚಿತ್ರ ಕವಿತ್ವ ಡಿ) ರೂಪಕ

3) ಉಪಮೀಯ ಮತ್ತು ಉಪಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಕೆ ಇರುವ ಅಲಂಕಾರ :

ಎ) ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ ಬಿ) ಉತ್ಪೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರ ಸಿ) ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ ಡಿ) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

4) ‘ಮರನೇರಿದ ಮಕ್ಕಳಿನಂತೆ’ - ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಉಪಮಾನ :

ಎ) ಮರ ಬಿ) ಮಕ್ಕಳ ಸಿ) ಮರನೇರಿದ ಮಕ್ಕಳ ಡಿ) ಮನಸ್ಸು

5) ಎರಡು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಾದ್ವಯದಿಂದ ಚಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬಂದರೆ ಅದು

ಎ) ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ ಬಿ) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ ಸಿ) ಉತ್ಪೇಕ್ಷಾಲಂಕಾರ ಡಿ) ಯಮಲಾಲಂಕಾರ

ಮೌದಲೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಮೂರನೇಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸಂಬಂಧಹೊಂದುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

6) ಯಮಕ : ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ : : ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ : -----

7) ಉಪಮಾನ, ಉಪಮೀಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲ : ರೂಪಕ : : ಉಪಮಾನ, ಉಪಮೀಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಕೆ : -----

8) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ : ಅಥವಾಲಂಕಾರ : ಚಿತ್ರ ಕವಿತ್ವ : -----

9. ಕೇಳಿಗಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಲಂಕಾರ ಗುರುತಿಸಿ, ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

“ಮಾರಿಗೊತ್ತಣಾಯಿತ್ತು ನಾಳೆನ ಭಾರತವು”

ಅಥವಾ

“ಸಿಡಿಲು ಸಿಡಿದ್ದಾಂಗ ಗುಂಡು ಸುರಿದಾವ”

ಉತ್ತರಗಳು :

1) ಎ) ಅನುಪ್ರಾಸ 2) ಸಿ) ಚಿತ್ರ ಕವಿತ್ವ 3) ಡಿ) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ 4) ಸಿ) ಮರನೇರಿದ ಮಕ್ಕಳ

5) ಎ) ದೃಷ್ಟಾಂತಾಲಂಕಾರ 6) ಅಥವಾಲಂಕಾರ 7) ಉಪಮಾಲಂಕಾರ 8) ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ

9) ಉತ್ತರವನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಂ ಸರ್ವತ್ತ ಸಾಧನಂ